

זמירות של שבת

Gebruikte literatuur:

A = Artscroll

Nosson Scherman, *Zemiros and Bircas haMazon*, New York 2009²

B = Bamberger

Salomon Bamberger, *Seder zemirot le-lel Shabat / Die häuslichen Gesänge für Freitag Abend übersetzt und mit Erklärungen versehen*, Frankfurt am Main 1922

D = Dasberg

שיח יצחק הוא תרגום הולנדי ל ידי דר' יצחק דסברג של סדר התפלה ללך השנה ארשת שפתינו Siddoer, *De geordende gebeden voor het gehele jaar*, Nederlandse vertaling door Jitschak Dasberg, Amsterdam 2008 - 5768⁶

H = Hirschfeld

Leo Hirschfeld, *Die häuslichen Sabbathgesänge für Freitag-Abend, Sabbath-Tag und Sabbath-Ausgang, erklärt und metrisch übersetzt*, Mainz 1901

K = Katan

B.J. Katan, *[Zemiroth] Gezangen, Lofzeggingen en Gebeden voor Vrijdagavond en Zaterdagavond*, Amsterdam 5700-1940

L = Loewe

Herbert Martin James Loewe and Rose Louise Henriques, *Mediaeval Hebrew Minstrelsy, Songs for the Bride Queen's Feast*, London 1926

M = Miller editie

סדר זמירות של שבת עם שלשה פירושים, ירושלם תמ"ז

O = Otsar HaTefillot

שמואל שרגא פייגענזאהן (שפ"ן הספר), סידור אוצר התפלות נוסח אשכנז, ווילנא, תרפ"ח 1832-1836

S = SSK

J. Scheuer & A. Richter, *Siddur Schma Kolenu - סידור שמע קולנו*, Basel 2012 - תשע"ב

Sh = Editie שישא

בנימין זאב הלוי שישא, סדר זמירות המבוארות לשבת עם ביאור, ירושלם תשס"ח

W = Editie Weingarten

יעקב וינגרטן, סדר זמירות לשבת המפורש, ירושלם תשנ"ג

Wa = Wagenaar

Wagenaar, *Abodath Habbajith*, 1901

Z = Zmirot Database

<http://www.zemirotatabase.org> (gebruikt jan. 2019)

paginanummers naar de verschillende edities; de volgnummers komen overeen met de volgnummers van H; teksten die niet in H voorkomen hebben de nummers 27 en 28 gekregen; vet = met vertaling, italics = zonder vertaling; modern Hebreeuwse parafrase is als vertaling genoteerd.

Volgnr	A	B	D	H	K	L	M	O	S	Sh	W	Wa	Z	titel
1	52	12	114	2	12	31	32	639	286	46	41	58	א	כל מקדש שביעי
2	60	14	115	5	14	37	37	641	287	48	44	61	א	מנוחה ושמחה
3	68	16	116	7	16	41	40	642	288	49	45	62	א	מה ידירות
4	74	18	116	11	18	47	44	643		52	47	64	א	מה יפית
5		24	118	19	24	57	49	645		57	52	68	א	יום שבת קודש
6	96	28	119	23	30	65	53	648	290	60	59	71		יה רבון עלם ועלמא
7	84	26	120	25	28	71	55	647	289	63		70	א	יום זה לישראל
8	104	30	119	27	36	75	54	649	291	61		73	א	צור משלו אכלנו
9	142		169	31		79	67	753		89	82	75	א	ברוך אדני יום יום
10	156		170	37		85	72	757	438	93	86	77	א	ברוך אל עליון
11	164		171	40		89	75	758	440	95	88	77	א	יום זה מכבד
12	168		171	42		93	76	759	441	97	89	78	א	יום שבתון

Volgnr	A	B	D	H	K	L	M	O	S	Sh	W	Wa	Z	titel
13	172		172	44		97	78	759	442	98	91	78	א	כי אַשְׁמֶרֶת שְׁכֶת
14	176		172	46		101	80	760	442	99	92	80	א	שְׁמֵרוֹ שְׁכֶתוֹתִי
15	180		173	48		107	81	760	443	101	94	81	א	דְּרוֹר יִקְרָא
16	184		173	50		113	83	761		102	95	81	א	שְׁכֶת הַיּוֹם לֵה'
17	252		242	53				852			137	91	א	אֱלֹהֵי הַנְּבִיא א' הַתְּשֻׁבִי
18	230		239	59			100	845		132	126	86		בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה
19	232		240	62				846		134	128	86	א	חֲדָשׁ שְׁשׁוֹנִי
20	236		240	64			106	847		136	129	87	א	אֲגִיל וְאֶשְׁמַח
21	238		240	66				847		137	130	87		אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ
22	240		240	68				847		138	131	88		אֱלִי חִישׁ גּוֹאֲלִי
23	242		241	69			107	848		140	131	88	א	אֲדִיר אִיוֹם וְנוֹרָא
24	224		241	71			109	848		141	133	89		אִישׁ חֲסִיד הָיָה
25	248		242	76			111	851		144	136	90	א	אָמַר ה' לְיַעֲקֹב
26	218		244	78				861	554			94	א	הַמְּבַרֵּיל בֵּין קֶדֶשׁ לְחֹול
27	90									66			א	צָמָאָה נַפְשִׁי
28			241									88		בְּרִבּוֹת עֲתִים

1 כל מקדש שביעי

A	B	D	H	K	L	M	O	S	Sh	W	Wa	Z
52	12	114	2	12	31	32	639	286	46	41	58	א

Auteur vermoedelijk Mosje ben Kalonymos uit Mainz, einde 10e eeuw. De naam Mosje als acrostichon in de eerste drie regels van het eerste couplet, steeds aan het begin van het tweede woord. Een alfabetisch acrostichon aan het begin van de eerste drie regels van de volgende coupletten. Alleen de ן ontbeekt (zie echter beneden noot 21), terwijl in plaats van de ס een ם is gebruikt. 't Lijkt niet onwaarschijnlijk dat in de oorspronkelijke versie van deze pijet ook een ס geschreven stond. De vierde regel van ieder couplet is een citaat uit Tenach.

1

כל מקדש שביעי כראוי לו
כל-שומר שבת כדת מחללו¹
שכרו הרבה מאד על-פי פעלו
איש על מחנהו ואיש על-דגלו²:

Ieder die de zevende [dag] heiligt, zoals hem toekomt,
Ieder die de Sjabbat houdt volgens de regels, zodat hij hem niet vloekt,
Zijn loon zal zeer groot zijn vanwege zijn daad,
“Elk bij zijn leger, elk bij zijn banier.”

2

אוהבי יי המחכים לבנין³ אריאל⁴
ביום השבת שישו ושמוחו כמקבלי מתן נחליאל⁵
גם שאו ידיכם קודש⁶ ואמרו לאל
ברוך יי אשר נתן מנוחה לעמו ישראל⁷:

Wie van de Eeuwige houden zien uit naar de [her]bouw van Ariël;
Verheug je en wees blij op de Sjabbat als de ontvangers van de gift van Nachaliël;
Hef ook jullie handen op naar het heiligdom en zeg tot God:
“Gezegend is de Eeuwige die rust geeft aan zijn volk Jisrael.”

3

דורשי יי זרע אברהם אוהבו⁸
המאחרים לצאת מן השבת וממקדשים לבוא
ושמחים לשמרו ולערב ערובו
זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו⁹:

Zij die de Eeuwige zoeken, het zaad van Avraham, die Hem beminde,
Die dralen om de Sjabbat te verlaten en zich haasten om weer te komen,
En die zich erin verheugen Hem te houden en zijn eroev in orde te maken,
“Dit is de dag die de Eeuwige heeft gemaakt, laten we blij zijn en ons erover verheugen.”

4

זכרו תורת משה במצות שבת גרוסה
חרותה ליום השביעי ככלה בין רעותיה משבצה
טהורים יירשוה ויקדשוה במאמר כל-אשר עשה
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה¹⁰:

Gedenk de Tora van Mosje, met het duidelijke Sjabbatsgebod
Ingegrift voor de zevende dag, als een versierde bruid tussen haar gezellinnen;
De zuiveren zullen haar beërven en zegenen in de uitspraak: alles wat Hij heeft gemaakt,

1. Vgl. Jesj. 56:2 : שמר שבת מחללו.

2. Bemidbar 1:52.

3. O geeft בבנין; zo ook A, M, W, Sh, S; de versie met ל bij H, B, D, K.

4. Ariël is de stad van David (vgl. Jesj. 29:1: קרית חנה דוד), de tempelberg, en daarmee ook een aanduiding van de Tempel.

5. De Nachaliëls gave is een gave van God, hier de Tora, vgl. Bemidbar 21:19.

6. Vgl. Teh. 134:2 : שאו ידיכם קודש וברכו את-יי.

7. Mel. i 8:56.

8. Jesj. 41:8 : זרע אברהם אוהבי.

9. Teh. 118:24.

10. Bresj. 2:2.

“Op de zevende dag had God Zijn werk dat Hij had gemaakt voltooid.”

5

יִם קָדוֹשׁ הוּא מְבֹאֵר וְעַד צֵאתוֹ
כָּל-זֶרַע יַעֲקֹב יִכְבְּדוּהוּ כְּדָבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
לְנוֹחַ בּוֹ וְלִשְׁמֹחַ בְּתַעֲנוּג אָכַל וְשָׁתָה
כָּל-עַד תִּשְׁרָאֵל יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ:¹¹

Een heilige dag is het vanaf dat hij begint totdat hij weer gaat;
Al het zaad van Ja'akov moet hem eren, naat het woord van de Koning en Zijn inzetting,
Door erop te rusten, en je te verheugen over een weelde aan eten en drinken;
“Heel de gemeenschap van Jisrael zal dat doen.”

6

מִשְׁךְ חֶסֶד לְיִדְעִיךָ¹² אֶל קִנְיָ וְנוֹקֵם¹³
נֹטְרֵי יוֹם¹⁴ הַשְּׂבִיעִי זְכוּר וְשִׁמּוֹר¹⁵ לְהֶקֶם
שְׂמִיחָם בְּבִנְיָן שְׁלֵם וּבְאֹר-פְּנִיךָ תִּבְהִי קָם
יְרוּיִן מִדְּשֶׁן בֵּיתְךָ וְנַחַל עֲדִנְיֶיךָ תִּשְׁקָם:¹⁷

Laat Uw gunst voortduren voor wie U kennen, jaloerse en wrekende God,
Denk aan hen die de zevende dag in acht nemen en bewaren, door hem in stand te houden,
Maak hen blij met de [her]bouw van Sjalem, en laat hen stralen in het licht van Uw gelaat,
“Dan zullen zij genieten van de overvloed van Uw huis, en U geeft hen te drinken de beek van Uw kostbaarheden.”

7

עֲזֹר לְשׁוֹבְתִים בְּשִׁבְעֵי בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר עוֹלָמִים¹⁸
פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעָה קִטְנָה סוֹעֲדִים בּוֹ לְבָרֶךְ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים
צִדְקָתָם תִּצְהִיר כְּאוֹר שְׂבַעַת הַיָּמִים
יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִבְדֵּךְ¹⁹ תָּמִים²⁰
יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים:²¹

Help hen die ophouden op de zevende [dag] met ploegen en met de oogst van de wereld,
Die met kleine stapjes lopen op die dag, en erop drie maaltijden houden om hem te zegenen,
Maak hun rechtvaardigheid bekend als het licht van de zeven dagen.
Eeuwige, God van Jisrael, verschaf waarheid,
Eeuwige, God van Jisrael, eeuwige redding.

8

קִדְשֵׁם בְּמִצּוֹתֶיךָ וְטַהֲרֵם כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטוֹהַר²²
רוּחְךָ תְּנִיחָמוֹ²³ כְּבִהְמָה תִּרְדּוּ בְּבִקְעָה²⁴ מִן-הָהָר
שִׁבְתֵּיהֶם²⁵ תִּשְׁכְּנֵם בְּנַחֲלַת הַסֶּהַר

11. Sjem. 12:47.

12. Teh. 36:11 : לְיִדְעִיךָ.

13. Nachoem 1:2 : וְכַעַל חֲמָה : יִי נֶקֶם יִי נֶקֶם יִי נֶקֶם.

14. O, S: לְיוֹם.

15. Naar Sjemot 20:8 en Dev. 5:12; vgl de eerste strofe van יודי.

16. S: בְּאֹר.

17. Teh. 36:9.

18. S: לְעוֹלָמִים.

19. O, M, Sh, W geven hier אֶהְבֵּת תָּמִים, vgl. echter de voetnoot in O, p. 641, die de lezing הָבָה vermeldt.

20. Vgl Sjem. i 14:41 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָבָה תָּמִים ; וְיִאֲמָר שְׂאוֹל אֶל-יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָבָה תָּמִים ; Rasjie geeft voor הָבָה תָּמִים de verklaring אמת הָבָה תָּמִים, geef een eerlijk lot, hier past de boven gegeven vertaling beter.

21. Katan merkt op dat deze regel een latere toevoeging is; in H ontbreekt de voorgaande regel, die aldaar in een noot wordt gegeven als restant van het laatste couplet; Artsroll geeft de laatste regel van dit couplet tussen haken, en leest daar: יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְבֵּת תָּמִים, יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים.

22. Deze strofe niet in A, D, Sh, W, M, H, K; wel echter in de Machzor Vitry (מַחְזֹר וִיטְרִי לְרַבִּינוֹ שְׁמֹחָה אֶחָד מִתְּלִיפֵי רִשׁ״ל), S. Hurwitz, *Machzor Vitry nach der Oxforde Handschrift*, Berlin 1889, p. 147; zie ook commentaar in עֵינִן תְּפִלָּה in עֵינִן תְּפִלָּה op p. 641, en voetnoot in W, p. 41), en, met een kleine afwijking, in S: \ רוּחְךָ תְּנִיחָמוֹ כְּבִהְמָה בְּבִקְעָה תִּרְדּוּ מִן-הָהָר \ , en, met een kleine afwijking, in S: \ שִׁבְתֵּיהֶם תִּשְׁכְּנֵם בְּנַחֲלַת הַסֶּהַר \ כְּנִחָלִים נְטִיּוֹ בְּגִנּוֹת עֲלֵי נָהָר : .

23. S geeft תְּנִיחָמוֹ.

24. Vgl. Jesj. 63:14 : יִי תְנִיחָנוּ : רוּחְךָ יִי תְנִיחָנוּ .

25. O in voetnoot שְׂבִתָּם, zo ook W

Heilig hen met Uw geboden, en zuiver hen als de zuiverheid van de hemel zelf,
 Moge Uw Geest hen leiden als vee, hen brengen van de berg in de vallei;
 Gedurende hun Sjabbats, laat hen wonen in het erfelijk gebied,
 Als waterstromen strekken zij zich uit, en als tuinen boven de rivier.

Vertaling Artscroll Siddur:

1
 Whoever hallows the Sabbath as befits it, whoever safeguards the Sabbath properly from desecration, his reward is exceedingly great in accordance with his deed -- "Every man at his own camp, every man at his own banner."
 2
 Lovers of Hashem who long for the building of His leonine Temple, on the (holy) Sabbath day rejoice and be glad! -- as if receiving the gift of God's heritage, raise your hands in holiness and say to God -- "Blessed is Hashem Who presented tranquillity to His People, Israel."
 3
 Seekers of Hashem, seed of Abraham His beloved, who delay departing from the Sabbath and rush to enter, glad to safeguard it and set its eruv -- "This is the day Hashem has made; let us rejoice and be glad on it."
 4
 Remember Moses' Torah as its Sabbath precept is expounded, engraved with teachings for the Seventh Day, like a bride bedecked among her companions. Pure ones bequeath it and hallow it with the statement: "All that He had made ... on the Seventh Day, God completed His

Vertaling Loewe:

1
 Who duly keeps Sabbath, who welcomes the Bride,
 Who truly protects her, God's Law for his guide,
 A guerdon as Abram's his faith shall provide:
 So inch, in your tents, 'neath your banners abide.
 2
 Who yearn for Ariel rebuilt once more,
 Take Sabbath in joy from the Torah's rich store,
 Come, lovers of God, let us praise and adore
 Our God Who gave rest to His people of yore.
 3
 O seek Him, ye children of Abram His friend,
 Be glad Sabbath's frontiers and bounds to defend,
 Too late is her coming, too soon is her end,
 This day of God's making: let gladness ascend!
 4
 God's Law gave us Sabbath His Law be obeyed
 A bride 'mid her maids in fair samite arrayed;
 The pure are her heirs, they proclaim as 'tis said
 "God rested and blessed all His works He had made."

work which He had done."

5
 It is a holy day from beginning to end, all Jacob's seed will honor it according to the King's word and decree, to rest on it and be glad with the pleasure of food and drink -- "The entire congregation of Israel will observe it."
 6
 Extend Your kindness to those who know You, O jealous and vengeful God, those who await the Seventh Day to uphold "Remember" and "Safeguard." Gladden them with rebuilt Jerusalem, with the light of Your countenance make them radiant -- "May the y be sated from the abundance of Your house and may You give them drink from the stream of Your delights."
 7
 Always help those who desist from plow and harvest on the Seventh, who walk on it with short strides and feast three times on it in order to bless You. May their righteousness blaze forth like the light of the Seven Days -- "Hashem, God of Israel, grant completeness!" (Hashem, God of Israel, a perfect love! Hashem, God of Israel -- an eternal salvation!).

5
 All holy her night and all holy her day:
 Then come, sons of Jacob, your King's word obey
 Rejoice o'er your flagons, with feasting be gay,
 All Israel united to rest and to pray.
 6
 Who know Thee, who guard Sabbath's twofold behest,
 O grant them Thy mercy, O shorten their quest
 For Salem rebuilt; in Thy light be they blest,
 By Thy streams of delight bring them safely to rest.
 7
 Nor sowing nor reaping their Sabbath profanes;
 They rest and they feast thrice with grateful refrains:
 Their goodness a sevenfold radiance remains,
 Their stronghold the Lord Who eternally reigns.
 8 [This stanza contained in the translation but not in the Hebrew]:
 Thy word make us pure as the sky, Thy pure veil!
 O let Thy grace guide us as herds in the dale,
 Reposing at ease, while the moonbeams grow pale,
 On meads by still streams whose cool waters ne'er fail.

26. BeMidbar 24:6 : כְּנֻחִים נִטְיוֹ וְכִגְנוֹת עָלֵי נְהָר.

2 מְנוּחָה וְשִׁמְחָה

A B D H K L M O S Sh W Wa Z
60 14 115 5 14 37 37 641 287 48 44 61 x

Het acrostichon in de eerste drie strofen wijst op een auteur met de naam Mosje. Verschillende auteurs stellen vast dat niet bekend is welke Mosje dit is, echter, W (p. 44) neemt aan dat het hier gaat om Mosje ben Kalonymos, als bij het eerste lied.

Rust en vreugde, licht voor de Joden
De dag van de Sjabbat-rust, een dag van lieflijkheid
Wie hem in acht nemen en gedenken getuigen
Dat in zes dagen alles werd geschapen en tot stand gebracht.

De hoogste hemelen, de aarde en de zeeën
Heel het leger boven aan hoge en verheven wezens
De grote zeedieren, de mens, en het gedierte aan oerbeesten³⁰
Immers door de Eeuwige zelf, de rots der eeuwen.

Hij was het die sprak tot het volk, Zijn voortreffelijk bezit
Let erop hem te heiligen, van zijn komst totdat hij weer gaat
De heilige Sjabbat, de dag van Zijn verrukking
Want op die dag hield Hij op met al zijn werk.

Door het Sjabbatsgebod sterkt God u
Sta op, roep tot Hem – Hij zal haast maken met u te versterken –
[Het gebed] נְעִירִיץ en נְשִׁמַת כָּל חַי
Eet in vreugde want Hij is u al gunstig gezind.

Met het “dubbelbrood” en de “grote kiddoesj”
Met veel lekkernijen een edele geest
Zij die zich erin verlustigen verdienen groot goed
Bij de komst van de Verlosser, voor het leven in de toekomstige wereld.

Vertaling Artscroll Siddur:

1

Contentment and gladness and light for the Jews, on this day of Sabbath, day of delights; those who protect and those who remember it -- they bear witness, that in six days all was created and still endures.

2

The most exalted heaven, earth, and seas, all the legions of above, high and exalted, sea giant and man and mighty beasts -- that the Creator, Hashem, is the Rock of the Universe.

3

It is He Who spoke to His treasured nation: “Stand guard to hallow it from arrival to departure” -- the holy Sabbath, day of

27. Vgl. Esther 8:16 : לַיהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשֵׁן וְיָקָר :

28. Zie noot 11 sub tekst 1.

29. Jesj. 26:4 : בְּטָחוּ בְּיְיָ עַד־עַד כִּי בִּהְיֶה יְיָ צוּר עוֹלָמִים :

30. Al het geschapene wordt opgesomd in de volgorde waar het geschapen is: tweede dag - hemel, derde dag - aarde en zee, vierde dag - sterren, vijfde dag - zeedieren, zesde dag - landdieren en de mens.

31. Vgl. Dev. 26:18 : וְנִי הָאֲמִירָךְ הַיּוֹם לְהוֹיֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּךְ וְלִשְׁמֹר כָּל־מִצְוֹתַי :

32. Vgl. Dev. 5:11 : שְׁמֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ כְּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ :

33. S voegt hier in: אֵל.

34. Bresj. 2:4.

35. Jona 1:6.

36. Vgl. Koh. 9:7 : לֶךְ אֲכַל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֶךְ וְשִׂתָּה בְּלֶב־טוֹב יִינֶךְ כִּי כָּבֹד וְרָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֶׂיךָ :

37. De twee challes.

38. De kiddoesj op Sjabbesmorgen.

1

מְנוּחָה וְשִׁמְחָה אוֹר לַיהוּדִים²⁷
יוֹם שְׁבֻתוֹן יוֹם מְחֻמְדִּים
שׁוֹמְרֵיו וְזוֹכְרֵיו²⁸ הֵמָּה מַעֲדִים
כִּי לִשְׁשָׁה כָּל בְּרוּאִים וְעוֹמְדִים

2

שָׁמַי שְׁמַיִם אֶרֶץ וַיְמִים
כָּל צָבָא מְרוֹם גְּבוּהִים וְרַמִּים
תַּנִּין וְאָדָם וְחַיִּית רְאֵמִים
כִּי בִּיהַ יְיָ צוּר עוֹלָמִים²⁹

3

הוּא אֲשֶׁר דִּבַּר לְעַם סֻגְלָתוֹ³¹
שְׁמֹר לְקֹדֶשׁוֹ³² מִבְּאוֹ וְעַד צֵאתוֹ
שַׁבָּת קֹדֶשׁ יוֹם חֻמְדָּתוֹ
כִּי בּוֹ שַׁבָּת³³ מְכַל מְלֹאכְתּוֹ³⁴

4

בְּמִצְוֹת שַׁבָּת אֵל יִחְלִיצֶךָ
קוֹם קְרָא³⁵ אֱלֹהֵי יִחִישׁ לְאַמְצֶךָ
נְשִׁמַת כָּל חַי וְגַם נְעִירִיץ
אֲכַל בְּשִׁמְחָה כִּי כָּבֹד רָצֶךָ³⁶

5

בְּמִשְׁנֵה לַחֵם³⁷ וְקֹדֶשׁ רַבָּה³⁸
בְּרַב מְטַעְמִים וְרוּחַ נְדִיכָה
יִזְכּוּ לְרֶב־טוֹב הַמְתַּעֲנִגִּים בָּהּ
בְּבִיאַת גּוֹאֵל לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא

His delight, for on it the Almighty rested from all His work.

4

Through the Sabbath command will the Almighty strengthen you; arise! beseech Him, the He may rush to fortify you; recite “Soul of all living” and also “We proclaim Your strength”; eat in gladness for He has already shown you favor.

5

With double loaves and the great Kiddush, with abundant delicacies and a generous spirit; they will merit much good, those who take pleasure in it, with the redeemer’s coming, for the life of the World to Come.

3 מַה יְדִידוּת

A	B	D	H	K	L	M	O	S	Sh	W	Wa	Z
68	16	116	7	16	41	40	642	288	49	45	62	x

De auteur noemt zich Menachem, mogelijk Menachem ben Machier uit Regensburg, tweede helft 11e eeuw, dus een tijdgenoot van Rasjje. De naam is als acrostichon verwerkt in de beginletters van het eerste en laatste woord van de eerste regel van de tweede, derde, vierde en zesde strofe. Volgens sommigen is in de vijfde strofe het woord הָעֵלִיב, hij die geleden heeft, verwerkt, zo met zekerheid H p. 7.

1

מַה יְדִידוּת מְנוּחָתְךָ אֶת שְׁבַת הַמַּלְכָּה
בְּכֵן נְרוּץ לְקִרְאָתְךָ בְּאֵי כֹלָה נְסוּכָה
לְבוּשׁ³⁹ בְּגָדֵי חֲמוּדוֹת לְהַדְלִיק נֵר בְּבִרְכָּה
וְתַכֵּל כָּל הָעֲבוֹדוֹת⁴⁰ לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מַלְאָכָה⁴²
לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים⁴³ וּשְׁלֹו וְדָגִים

Wat lieflijk is jouw rust, jij koningin Sjabbat
Daarom rennen wij je tegemoet, kom gekroonde bruid
Gekleed in de beste kleding om het licht te ontsteken met de
Alle werkzaamheden zijn beëindigd, jullie mogen geen enkel werk verrichten
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

2

מִלְּעֶרֶב מְזַמְּנִים כָּל מִינֵי מְטַעֲמִים
מִבְּעוֹד יוֹם מוֹכְנִים תְּרַנְּגוּלִים מְפֻטָּמִים
וְלַעֲרֹךְ בּוֹ כָּמָה מִינִים שְׁתוֹת יֵינֹת מְבֻשָּׁמִים
וְתַפְנוּקֵי מַעֲדָנִים בְּכָל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלֹו וְדָגִים

De dag te voren maakt men allerlei soorten lekkernijen gereed
Zolang het nog dag is zijn de vetgemeste haantjes gereed gemaakt
En om daarop gereed te zetten soorten [spijzen] en te drinken gekruide wijnen
En gedurende alledrie [de sjabbatsmalen] zijn er de lekkernijen om te verwennen
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

3

נִחַלַת יַעֲקֹב⁴⁴ יִירָשׁ בְּלֵי מְצָרִים נִחַלָּה
וִיכְבְּדוּהוּ עֲשִׂיר וָרֶשׁ וְתִזְכּוּ לְגֹאֲלָהּ
יוֹם שְׁבַת אִם תִּשְׁמְרוּ וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה⁴⁵
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹדוּ וּבִשְׁבִיעֵי נְגִילָה
לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלֹו וְדָגִים

Het erfdeel van Ja'akov zal een erfdeel zonder grenzen erven
Rijk en arm eren hem [Sjabbat], en jullie verdienen de verlossing
De Sjabbatdag, als jullie die houden, dan zijn jullie Mij een voortreffelijk bezit
Zes dagen moeten jullie werken, maar "Op de zevende moge we blij zijn"
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

4

חִפְצֵיךָ אֲסוּרִים וְגַם לְחֹשֶׁב חֲשָׁבוֹנוֹת
הִרְהוּרִים מִתּוֹרִים וּלְשִׁדְךָ הַבְּנוֹת
וְתִינוּק לְלִמּוֹד סֶפֶר לְמַנְצַח בְּנִגְיֹנוֹת⁴⁶

39. K: לְבוּשׁ.

40. Vgl. Sjemot 39:32 : מוֹעֵד אֶהְיֶה מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד.

41. Dit woord ontbreekt in S.

42. Dev. 5:13.

43. In moderne woordenboeken בְּרִבּוּר = zwaan, in woordenboeken voor het oudere hebreuws בְּרִבּוּר = gans; in Mel. i 5:3 vertaalt men ook wel gans, maar men lette erop dat in de middeleeuwen de zwaan en speciale lekkernij voor vorsten was.

44. Jesj. 58:14.

45. Sjem. 19:5.

46. לְמַנְצַח בְּנִגְיֹנוֹת is het opschrift van zes psalmen, maar het staat hier als pars pro toto voor het gehele psalmboek; hiervoor is gekozen wegens de mogelijke betekenis van נְגִינָה, accentteken, juist datgene waar de jeugd op dient te studeren; men kan

וְלִהְיוֹת בְּאֶמְרֵי שֹׁפָר⁴⁷ בְּכָל פְּנוֹת וּמַחְנוֹת⁴⁸
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלוֹ וְדָגִים

Je zaken zijn verboden en ook het berekenen van rekeningen
Gedachten eraan zijn toegestaan, en het uithuwelijken van dochters
En het kinderen het boek לְמַנְצָח בְּגִינוֹת leren
en met het overdenken van de schone uitspraken over alle wendingen en legerplaatsen
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

5

הַלּוֹכֶה יִהְיֶה בְּנֶחֱת עֲנֵג קָרָא לְשַׁבַּת
וְהַשְׁנָה מִשְׁבַּחַת כֶּדֶת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת
בְּכֵן נֶפֶשׁ לֶךְ עֲרֵגָה וְלִנְחָה בְּחַבַּת
כְּשׁוֹשִׁנִים סוּגָה⁴⁹ בּוֹ יִנּוּחוּ בֶן וּבַת
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלוֹ וְדָגִים

Je gang zij rustig, noem de Sjabbat een genot
Erop slapen is prijzenswaardig, als de wet verkwikt zij de ziel
Daarom verlang mijn ziel naar u, om in liefde te rusten
Omgeven door rozen rusten zij op die dag, zowel zoon als dochter
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

6

מֵעֵין עוֹלָם הָבָא יוֹם שַׁבָּת מְנוּחָה⁵⁰
כָּל־הַמִּתְעַנֵּגִים בָּהּ יִזְכּוּ לְרֵב שְׂמֻחָה
מִחֲבָלֵי מְשִׁיחַ יֵצְלוּ לְרוּחָה
פְּדוּתָנוּ תִּצְמִיחַ וְנֵס יִגוֹן וְאַנְחָה
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלוֹ וְדָגִים

Een voorproef van de toekomstige wereld, de Sjabbatdag betekent rust
Allen die ervan genieten verdienen veel vreugde
Van de smarten voor de komst van de Masjieach worden zij gered tot verademing
Moge U onze redding doen ontspruiten, en dat verdriet en verzuchting verdwijnen
Wij vergenoegen ons met lekkere spijzen, ganzen, kwartels en vissen.

dus לְמַנְצָח בְּגִינוֹת ook vertalen als: voor de koorleider, met de accenten.

47. De hier genoemde אֶמְרֵי שֹׁפָר komen uit de zegen van Ja'akov voor Naftali, die genoemd wordt: הִנֵּתָן אֶמְרֵי־שֹׁפָר; de omschrijving is bedoeld voor de Tora.

48. Men denke op Sjabbat niet alleen over de halacha, maar ook over de geschiedenis van Jisrael.

49. Vgl Sjier 7:3 בְּשׁוֹשִׁנִים, סוּגָה, waarschijnlijk op grond hiervan leest H leest בְּשׁוֹשִׁנִים, B, D, K, M, S, Sh, W, geven בְּשׁוֹשִׁנִים.

50. Vgl. TB Berachot 57b: שְׁמֶשׁ וְתַשְׁמִישׁ: שלשה מעין העולם הבא אלו הן שבת שמש ותשמיש, drie zaken zijn een voorproef van de komende wereld: Sjabbat, de zon en bediening.

4 מַה יִפִּית

A	B	D	H	K	L	M	O	Sh	W	Wa	Z
74	18	116	11	18	47	44	643	52	47	64	א

Gedicht van de hand van Mordechaj, de zoon van Jitschak. Nadere informatie ontbreekt, maar deze auteur is wel gelijk gesteld aan de auteur van *קעו צור* (in welk gedicht het acrostichon *מרדכי* voorkomt); sommigen verbinden Mordechaj met *הרב רבי יצחק בר מרדכי*, genoemd in de Tosafot op Talmoeed Bavli Nidda 36a. Geen van de verbindingen brengt ons verder dan een vage datering.

1

מַה־יִפִּית ומה־נַעֲמַת אֶהְיָה בְּתַעֲנוּגִים⁵¹ אֶת שַׁבַּת מְשׁוּשׁ נוֹגִים
 לָךְ בְּשֶׁר וְגַם דָּגִים נְכוֹנִים מִבְּעוֹד יוֹם:
 מִעֲרֵב עַד־עֶרֶב לֵב חָדִים בָּכָא עֲתִיד עַת דּוֹדִים
 גִּיל וְשִׁשׁוֹן לַיהוּדִים לְמִצּוֹא פְּדִיּוֹם:
 וְאֵת עֹנֵג לְהַתְעַנֵּג בְּמִמְתָּקִים בְּתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם
 וַיֵּן כִּי יִתְאַדָם⁵² וּשְׁאָר מְשָׁקִים:

Wat ben je mooi, wat ben je aantrekkelijk, jij Sjabbat, vreugde van de treurenden
 Vanwege jou zijn er vlees en vissen, gereed gemaakt toen het nog [werk]dag was.
 Van avond tot avond zijn ze blij van hart, wanneer met jou de lieflijke tijd komt
 Gejuich en vreugde voor de Joden, bij het vinden van uitkomst.
 Jij bent een genot, om van te genieten, met zoetigheden, en de lusten van de mensen
 Of wijn die rood is en anderen dranken.

2

רְאֵה וְקִדַּשׁ בַּיּוֹם קוֹדֵשׁ עָלֶי יֵין וְזָכְרוּ
 וְאִם אֵין עָלֶי לֶחֶם בָּצֵעַ בְּעֵין יָפָה לְקַדְּשׁוֹ:
 שְׁמַרְהוּ כְּהִלְכוֹתָיו מִעֲבוֹדוֹת מַאֲבוֹת וְתוֹלְדוֹת
 שִׁיר לְאֵל תֵּן לְהוֹדוֹת⁵³ זָכַר לְקַדְּשׁוֹ:
 כָּל־שׁוֹמֵר יוֹם שַׁבַּת מִחֻלּוֹ⁵⁴ מִחֻלּוֹ⁵⁵ יִמְחַל מַעְלוֹ
 וּבָא גּוֹאֲלוֹ שְׁמוֹ שִׁילָה יוֹבֵל שִׁי לוֹ:

Let op, zeg de kiddoesj op de heilige dag, gedenk hem bij de wijn
 En als die er niet is, dan bij een bete broods, om hem vrijgevig te wijden
 Neem hem in acht volgens zijn regels, geen werkzaamheden, noch de belangrijke, noch de afgeleide
 Draag God een lied op om hem te prijzen, de gedachte aan hem te heiligen
 Ieder die de Sjabbat houdt, zodat hij hem niet vloekt, Hij die hem voortbracht zal hem zijn trouwbreuk vergeven
 Zijn verlosser, met name Sjilo, aan wie geschenken gebracht zullen worden, zal komen⁵⁶

3

דְּבַר סֶמֶן טוֹב לָךְ בְּמֵן וְאוֹת דָּגָל סִמְבָּטִיּוֹן הַמִּתְגַּלְגֵּל
 בְּכָל־יוֹם נַח כַּעַם סֶגֶל יִשְׁבְּתוּ וַיִּשְׁקֻטוּ:
 הַטּוֹרְחִים וְלֹא נָחִים עַדִּי שְׂשִׁי וְתִשְׁלַחֵם לְחַפְּשִׁי
 בְּגָדֵי שֵׁשׁ וְגַם מְשִׁי לְכַבְּדִךָ יַעֲטוּ:
 וַיֵּאמְרוּ בּוֹאֵי כָלָה מַה־תֵּאֲחָרִי הֵן שְׁלַחְתָּ וְגַם נָרַךְ עֲרוֹכִים
 כִּי בָא אוֹרְךָ קוֹמִי אוֹרִי⁵⁷:

Een woord van een goed teken heb je met het man, en het banierteken van de Sambatjon die zich wentelt
 Op iedere [werk]dag, maar rust [op Sjabbat], evenals het volk, een voortreffelijk bezit, dat ophoudt [met werk] en rust
 Zij die zich inspannen en niet rusten tot de zesde dag, die geeft U vrijheid
 Katoenen en ook zijden kleren trekken ze aan om jou te eren
 En ze zeggen, Kom bruid, wat talm je, de tafel en jouw licht zijn in orde gemaakt
 Want jouw licht komt, sta op en geef licht.

51. Sjier 7:7.

52. Misjle 23: 31 : וַיֵּן כִּי יִתְאַדָם.

53. Een verwijzing naar de Sjabbatpsalm, Teh. 92, die begint met *להודות*.

54. Vgl. Jesj. 56:2 : שְׁמַר שַׁבַּת מִחֻלּוֹ.

55. Vgl. Dev. 32:18 : אֵל מִחֻלּוֹךְ.

56. Vgl. Bresj. 49:10 : עַד כִּי־בָא שִׁילָה.

57. Vgl. Jesj. 60:1 : קוֹמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרְךָ וְכִבְדִּךָ יֵין עֲלֶיךָ וְרָתָה.

4

כבוד יי עליך כאור זרח בעת יצר בלי טורח
קצות מערב וגם מזרח צפון וימין:
עליונים ותחתונים במאמרו עלי תכל שם אורו
וכחטא יציר ליוצרו בקשו להטמין:
ואת חלית פני קונד ולא נטמן יום אחד למוצאי
אז נגנז ליראיו יין עסיס ומן:

De Majesteit van de Eeuwige straalde over je als een licht, ten tijde dat Hij zonder moeite schiep
De einden van het westen en ook van het oosten, het noorden en het zuiden;
De hoge en de lage wezens op Zijn woord; boven de wereld plaatste Hij Zijn licht,
Maar zodra het schepsel zondigde tegen zijn Schepper zocht Hij het te verbergen.
Maar jij bad tot je Schepper, en het werd niet verborgen gedurende één dag, tot het einde daarvan.
Toen werd het opgeborgen voor degenen die Hem vrezen, als de jonge wijn en het man.

5

יהי לזכרך ולשמרך וינצל מכל-רע וישכון בצל
עצי עדן ושם אצל ישרים יתן:
סעודותיו ושבותיו אשר שלש כאיש ענו בדת פלש
במקרא חד היום⁵⁸ שלש רמז שלשתן:
יעלה אם שלש אלה יעשה לה מחבלים וגם צירים
יצל ובלי מצרים יירש נחלה:

Laat hij jou gedenken en jou in acht nemen, dan zal hij gered worden van alle kwaad en wonen in de schaduw
Van de bomen van Eden, en daar zal hij bij de oprechten geplaatst worden;
Die zijn Sabbatsmaaltijdendrie maal houdt –zoals de bescheiden man in de wet vastlegde,
Door in één vers drie maal “vandaag” te gebruiken, waarmee hij dit drietal aanduidde–
Hij zal omhoog stijgen, als hij deze drie voor haar gereed maakt, uit de pijnen en ook narigheden
Zal hij gered worden, en een onbegrensd erfdeel zal hij nalaten.

6

ברכות יעטה מורה⁵⁹ בראשיתך ויש תקוה לאחריתך
ושבו בנים בצאתך להבדיל ישאו
כוס רויה להלל יה בשיר ורון בקול נעים קרא בגרון
ללוותך בנין אהרן בשיר יקראו
כבוד מלכים וכל-פלכים ללוותם הפחות והסגנים
בשבחות וברננים בכל-עת צאתם:

In zegeningen hult de Leraar [je] bij jouw begin, en ook is er hoop bij jouw uitgang,
Dan keren de kinderen terug bij jouw uitgang, om Havdala te maken heffen zij
De overvloeierende beker om de Eeuwige te prijzen met lied en juichen, luide te roepen met aangename stem,
Om jou uitgeleide te doen, met de nazaat van Aharon; zingend roepen ze
De eer verschuldigd aan koningen en de gouverneurs en voornamen van alle districten door hen te begeleiden
Met jubeltonen en lofzangen, iedere keer dat ze vertrekken.

7

יצו חסדו קדוש יעקב ליל ויומם ואז לוים על מקומם
ינצחו שיר אשר זמם בכל-מיני זמר
עלי עולה אשר כפולה ביום שבת באהבת יום ברוב חבת
עם נצור כאישון בת עין נשמר:
מי יפאר גודל פאר המלכה מנתה אפים
הליכתה אלפים אמה ארקה:

De Heilige van Ja'akov zal zijn gunst dag en nacht gebieden, dan zullen de Levieten op hun plaats
Leiding geven aan het lied dat Hij zich heeft voorgenomen met allerlei soorten muziek;
Bij het brandoffer, dat dubbel was op de Sjabbatdag, vanwege de liefde voor de dag en vanwege de grote liefde
Voor het volk, bewaakt als een goed bewaarde oogappel;
Wie zal roemen met grote roem de Koningin –haar deel is dubbel–
Haar toegestane loopafstand is tweeduizend el in lengte.

8

חי זקוף מך בקוראי שמך שמע עליון ואל תחרש לרש ואביון
וקבל ניב וגם הגיון לכבו נשפל

58. Sjemot 16:25 : בשרה לא תמצאהו בשדה.

59. Vgl. Teh. 84:7 : גם-ברכות יעטה מורה, waar echter מורה in de betekenis ‘vroeg regent’ is gebruikt.

מִזֶּזֶן אֲרוּחָהּ לְיוֹם מְנוּחָהּ בַּעַת יְחָסֶר יִחַן בַּפֶּת דָּג וּבִשָּׁר
 יֵשֶׁב בְּשָׂר בְּלִי מַחֲסֶר לְחֵמוֹ נִכְפָּל:
 יוֹם שְׁבִיעִי כְּמַרְוֵעֵי אֲזִי קָשְׁבוּ בְּרֹדֶת דָּגָן שָׁמַיִם
 בְּתֵת לֶחֶם יוֹמִים אִישׁ תַּחֲתִיו שָׁבוּ:⁶⁰

Levende, richt de zwakke op, luister, Verhevene naar hen die Uw naam roepen, en houd U niets til voor de nederige en de arme,

En accepteer wat er komt van iemand en ook de overpeinzing van hem wiens hart nederig is;

Wie maal en onderhoud ontbeert op de rustdag, hem worde brood, vis en vlees gegund;

Hij zal te meer zitten als een vorst zonder gebrek, zijn brood zal dubbel zijn,

Zoals zij het ooit op de zevende dag van mijn herder⁶¹ hoorden, toen het graan van de hemel neerdaalde;

Wanneer brood voor twee dagen gegeven wordt, dan moet de mens op zijn plaats blijven.

Vertaling Loewe:

1

Fair thou art, fair thou art, yea, comely with delight,
 Joy in sorrow's darkest night,
 See, thy table decked in white,
 Decked since yestere'en.
 Eve till eve, eve till eve our gladsome hearts beat fast ;
 Lovers' time is come at last,
 Joy to Jews and glad repast,
 Longed for rest we glean.
 Thy sweet gifts, thy sweet gifts in gratitude we take,
 Best of cheer for friendship's sake,
 Ruby wine for hearts that ache,
 Draughts of merriment.

2

Praise, aye, bless, praise, aye bless Him for this holy day
 If thou hast no wine then say,
 "On our bread Thy grace we pray"
 With thy lot content.
 Stay thy hand, stay thy hand from weekday task begun ;
 Heavy toil or light, both shun,
 Praise thy Lord, thy work is done,
 Sanctify this, day.
 Whoso keep, whoso keep Sabbath pardon sure will gain ;
 He shall see in Shiloh's fane
 His redeemer glorious reign,
 Gifts before him lay!

3

Ensigns twain, ensigns twain your Sabbath rest foretell;
 On this day no Manna fell,
 Sambatyon abates his swell,
 Nature rests with you.
 Come, O come, come from six days' toiling, come to rest,
 Come, in linen garments dressed,
 Silks and satins, don your best,
 Robes of varied hue.
 Greet your Queen, greet your Queen, say "Linger not,
 'tis night,
 See thy table gleaming white,
 See thy candles' cheering light,
 Rise and shine forth."

4

God's own grace, God's own grace above thy temples

shone

When of yore His work was done,
 When by might of word alone
 He ruled from South to North,
 Light He gave, light, His precious gift on all He shed,
 O'er the peaks the swift beams sped;
 By man's sin defiled they fled,
 'Light, be hid!' He said.
 Thou didst plead, thou didst plead, He pardon did accord
 With thy waning light He stored,
 For the pure who keep His word,
 Wine and Manna bread,
 5
 Wine and bread, wine and bread recall each week thy
 plea
 Whoso keep and honour thee
 From affliction shall be free,
 Shall in Eden dwell.
 Thy three feasts, thy three feasts our humblest seer
 foretold
 In one mystic verse of old,
 Three commandments did enfold,
 Wov'n in magic spell;
 So thy love, so thy thrice-encircling love doth bring
 Peace to us who, grateful, sing,
 From all trouble sheltering,
 From the world's fierce strife.

6

Friday's eve, Friday's eve brings blessings in thy train
 Sabbath nights with hope sustain
 Sons who now set forth again
 For the week's hard life.
 Ere we part, ere we part Habdalah's cup they raise,
 Thee to speed with songs of praise,
 One last pledge to cheer your ways
 'Soon may Phineas come!'
 So go forth, so with them go forth in regal state
 Queens to do thy bidding wait,
 Kings upon thy path prostrate
 Quit thy loving home.

7

Day and night, day and night God send His sheltering
 grace,

60. Vgl. Sjem. 16:29 אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי :
 61. D.i. Mozes.

Homeward lead His wandering race;
 Levites, in their ancient place,
 David's psalms on high,
 Twofold praise, twofold praise shall sing, for lambs
 twofold ;
 Long may watchful eyes behold
 Those He called in days of old
 Apple of His eye.
 Who dare sing, who dare sing her fame that all excels
 Peace throughout her kingdom dwells,
 Peace o'er twice one thousand ells,
 Hers a double part.

8

Lord on high, Lord on high thy servant weak sustain
 May his words thine ear attain,
 May his song acceptance gain,
 Sung in humble heart.
 Grant him bread, grant him bread each day of rest to eat
 Ease his cares, his need complete ;
 Free from want, his bread is sweet
 As a king's rich fare.
 Thus in faith, thus in faith he sees the Manna fall,
 Hears our shepherd's clarion call
 "Bread from heaven, sure food for all,
 Each man take his share!"

5 יום שבת קודש

B D H K L M O Sh W Wa Z
24 118 19 24 57 49 645 57 52 68 א

De beginletters van de negen strofen vormen de naam חזק חזק, nadere informatie over deze dichter ontbreekt.

De Sjabbatdag is heilig,⁶²
Gelukkig de mens die hem in acht neemt,
En over de wijn hem gedenkt,
En zich er niet druk over maakt
Dat de buidel leeg, met niets erin,
Maar hij is blij en verheugt zich, en als hij moet lenen,
Wel, de Rots zal zijn schuld terugbetalen.

Het vlees, de wijn, en de vis,
Hij zal geen gebrek hebben aan lekkernijen,
Als deze drie voor hem staan
Dan zal dat zijn loon zijn
Omdat hij hem wilde eren:
Josef deelde een vis
En hij vond een parel in zijn vlees.

En als de tafel naar de voorschriften is gedekt,
Dan reageert de engel van God met: Gezegend,
Laat dit lang zo blijven,
En mogen zijn vijanden zijn als mest,
En de engel van het kwaad reageert met: Amen,
Omdat hij wel moet; en laat men zijn lof vermelden,
Dan stijgt zijn naam als goede olie.

Vrouwen dienen de lichten te ontsteken,
De regeling betreffende onreinheid in acht te nemen,
En ze moeten de challe verbranden,
En dan zal hun verdienste kostelijk bescherming geven;
Komt de tijd van hun baren,
Als ze niet overtreden hebben, en gewaarschuwd zijn geweest,
Dan zal hun baring spoedig geschieden.

1
יום שבת קודש הוא
אשרי האיש שומרהו
ועל היין זכרהו
ואל ישים אל לבו
הכיס רק ואין בו⁶²
ישמח ויררה ואם לזה
הצור יפרע את חובו
2
הבשר יין ודגים
ואל יחסר בתענוגים
ואם שלש אלה לפניו צגים
זה יהיה שכרו
אשר חפץ ביקרו
יוסף⁶⁴ חצה דג
ומצא מרגלית בבשרו
3
ואם שלחן בדת ערוך
ומלאך אל יענה ברוך
זה יהיה זמן ארוך
ואויביו יהיו כדומן⁶⁵
ומלאך רע יענה אמן
בעל כרחו⁶⁶ יספר שבחו
שמו יעלה כטוב שמן⁶⁷
4
נשים גרות תדלקנה
וחק נדות תחזקנה
והחלות תסקנה
תגן⁶⁸ בעדן זכותן
יום בא עת לדתן
ואם לא עברו ונזהרו
אזי קרובה לדתן⁶⁹

(בהרבה מקומות מתחילים כאן)

62. Vgl. Bresj. 37:24 : וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מֵיִם.

63. Vgl. Sjmot 31:14 : לָכֵן : קֹדֶשׁ הוּא לָכֵן ; וּשְׁמִרָתָם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֵן ; men lette erop dat het qere perpetuum hier als gelezen wordt.

64. Het verhaal van Josef, de Sjabbatsvereerder, is in vele versies bekend, zie b.v. TB Sjabbat 119a.

65. Vgl. Teh 83:11 : נִשְׁמְדוּ בְּעֵין־דָּאָר הָיוּ דָּמֵן לְאַדְמָה ; en elders.

66. Voor de twee engelen die de mens begeleiden op Sjabbat, zie TB Sjabbat 119b.

67. Voor de verbinding goede naam en goede olie, vgl. Koh. 7:1 : טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן טוֹב ; Sjier 1:3 : שֶׁמֶן תּוֹרֵק שְׁמֵךְ ;

68. D geeft יגן.

69. Voor de redenering vervat in dit couplet, zie Misjna Sjabbat ii 6 : וְהִירֵת בְּנֵדָה : על שאינן זיהירות בנדה, על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן זיהירות בנדה : וּבְחֻלָּה וּבְהֵדֵק לִקְטַת הָנֶגֶר.

Geef eer en lied
 Aan God, die de Sjabbat heeft geschapen,
 En ons op die dag de Tora heeft gegeven,
 Hij riep Mosje toe: Een geschenk
 Is in het huis van mijn schatten verborgen,
 Voor jou is zij passend, pak haar aan,
 Geef haar aan de gemeente van “Wie kan haar tellen.”

Is de ziel aan het zuchten,
 Dan komt Sjabbat, dan komt er rust,
 Gejuich, blijdschap en vreugde,
 Hij heeft hem gezegend en geheilgd bij het man,
 Dat het niet neerdaalde voor het volk, dat geen weduwnaar is;
 De Sjabbat verkwikt de ziel
 Door de overvloed aan graan dat opgeborgen was.

De inzettingen, in Mara
 Werden ze geboden als waarschuwing;
 Als bergen aan één haar
 Hangen haar vooschriften.
 Zij die haar geboden in acht nemen
 Beërven de dag die helemaal
 Sjabbat zal zijn onder haar legers.

Hij is het teken dat God gesteld heeft
 Tussen Zichzelf en de Jisraelieten;
 En voor de zevende waar Hij genoeg in schapt:
 De rivier de Sambatjon
 Die alle dagen onstuimig voort stroomt
 Rechtaardigt daarop de rust.
 Geef dat als antwoord aan de onbezonnen ongelovige.

Alle stemmen zullen ophouden,
 Op het moment dat mijn liederen groots klinken,
 Want als dauw zullen ze druipen;
 Niet mag men mijn grens verschuiven,
 Op het pad van het lied viel mijn deel,
 Wees streng voor jezelf en maak geen gebruik van
 De kroon van de poezie die mij bevalt.

Translation Baruch Jaffe (Zemirotdatabase):

The day of Shabbat is holy
 Happy is the man who keeps it
 Over wine he remembers it
 And he has nothing to fear.
 The purse [lit. pocket] may be empty with nothing in it
 He should be happy; all will be well; if he borrows
 Gd will repay his debt!

Meat, wine and fish,

תנו שִׁבְחָ וְשִׁירָה
 לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת בְּרָא
 וְלָנוּ בּוֹ נָתַן תּוֹרָה
 קָרָא לְמֹשֶׁה מִתְּנָה
 בְּבֵית גִּנְזֵי הִיא טְמוּנָה
 לְךָ יֵאָתֶה וְקַח אוֹתָהּ
 תִּנְהֶנָּה לְעֵדֶת מִי מִנֶּה⁷⁰
 6

נֶפֶשׁ כִּי נֶאֱנָחָה
 בָּא שְׁבַת בָּא מְנוּחָה
 גִּיל וְשִׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה
 בָּרְכוּ וְקִדְּשׁוּ בְּמָן
 מְלֻרֶדֶת לְעַם לֹא אֱלֻמָּן⁷²
 וְהַשְׁבַּת נֶפֶשׁ מְשִׁיבָה⁷³
 בְּפֶסֶת בֶּרֶךְ אֲשֶׁר טָמָן⁷⁴
 7

חֻקוֹתֶיהָ בְּמָרָה
 נִצְטָווּ בְּאֻזְהָרָה
 כְּהָרִים בְּשַׁעֲרָה
 תְּלוּיִם הִלְכוֹתֶיהָ
 שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתֶיהָ
 יִנְחִלוּ לְיוֹם שְׂכָלוֹ
 שְׁבַת בְּצִבְאוֹתֶיהָ
 8

זֶה הָאוֹת אֲשֶׁר שָׂם אֵל
 בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל⁷⁵
 וּבְשִׁבְעֵי אֲשֶׁר הוֹאֵל
 סִמְבִּטְיוֹן הַנֶּהָר
 שְׂכָל יוֹם רָץ וְנִמְהָר
 יוֹכִיחַ בּוֹ מְנוּחַ
 תָּשִׁיב לְמִין הַנִּמְהָר
 9

קוֹלֵי קוֹלוֹת יִחְדְּלוּ
 בְּעֵת שִׁירֵי יִגְדְּלוּ
 כִּי כֹטֶל הֵם יִזְלוּ
 וְאֵל יְסִיגוּ גְבוּלֵי
 בְּאוֹרֵחַ שִׁיר נֶפֶל חֲבָלֵי
 הַתְּקוּשָׁשׁ וְאֵל תִּשְׁמָשׁוּ
 בְּנִזְרֵי שִׁיר שִׁפְרָה לִי

He should not lack for any tasty foods.
 If the three of these he has
 This will be his reward
 As he wishes to make the day special:
 Yosef sliced opened a fish
 And found precious jewels in its flesh!

If he has a laid table in front of him as it should be
 An angel of Gd will answer: “Blessed should it be”

70. H en O geven beide תִּנְהֶנָּה.

71. BeMidbar 23:10 : מִי מִנֶּה עֹפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפֵּר אֶת־רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל.

72. Jer. 51:5 : כִּי לֹא־אֱלֻמָּן יִשְׂרָאֵל וַיהוָה מֵאֲלֹהֵי מִי צִבְאוֹת.

73. Vgl. 19:8 : תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

74. Vgl. Teh. 72:16 : יְהִי פֶסֶת־כֶּרֶךְ, בְּאֶרֶץ בְּרָאשׁ הָרִים.

75. Sjemot 31:17 : בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם.

This will be his set [long] time
 His enemies will be reduced to naught
 And the evil angel will answer Amen
 Against his will he will sing his praises
 His name will be raised up as fine oil

Women should light the [Shabbat] candles
 Keep the laws of family purity
 And bake the challot!
 All of this will be to their merit
 When the day of childbirth arrives
 And if they kept [the law] and were careful
 They will [be protected] and give birth quickly!

Give praise and song
 To the Gd who created Shabbat
 And on it [on Shabbat Gd] gave us the Torah
 That Moshe called a gift
 It is hidden in My special treasure house
 To you it is so pleasant – take it!
 Give it to the congregation that cannot be counted!

O the weary soul
 When Shabbat comes, rest comes as well.
 Joy, happiness and delight
 It was blessed and sanctified with the manna
 When it descended to the nation who is not alone

The Shabbat revives the soul
 With an abundance of grain that was hidden [like the manna]

Its statues [were given] in Mara
 They were commanded with stern warning
 Like mountains on a thread [lit. hair]
 The laws are hanging
 Those that keep its commandments
 Will inherit a day that is totally
 Shabbat with all its hosts.

This is the sign that Gd has placed
 Between Gd's self and the Children of Israel
 And on the seventh day which Gd desires
 The Sambatyon River
 That rushes and tumbles every day
 Will prove [Shabbat] as it rests
 And will answer the non-believer who questions this.

The many voices will cease
 As the fame of my poetry grows
 For [my poems] flow forth like dew
 They [the many voices] will not be able to compete
 The ways of poetry are my lot
 Repent and do not make [unfair] use
 Of the crown of poetry which was bestowed upon me

6 יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא

A B D H K L M O S Sh W Wa
96 28 119 23 30 65 53 648 290 60 59 71

De auteur is Jisrael ben r. Mosje ben r. Levi uit Nagara (16e eeuw) leerde bij de Arizal in Tsfat. Later werd hij rabbijn in Gaza. Het lied bestaat uit vijf strofen van vier regels; de eerste twee regels vormen ook het refrein van de coupletten.

	1
Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen. Het werk van Uw macht en de wonderdaden, Het is aangenaam die voor U te verkondigen. Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen.	יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא ⁷⁶ עוֹבֵד גְּבוּרָתְךָ וְתַמְהוּיָּא שֹׁפֵר קְדָמְךָ לְהַחֲוִיָּא יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא
Lofliederen zal ik ordenen, 's morgens En 's avonds, voor U, heilige God, Die alle zielen geschapen heeft, heilige engelen En mensen, het gedierte van het veld en de vogels van de hemel. Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen.	2 שְׁבַחֲךָ אֶסְדֵּר צִפְרָא וְרַמְשָׁא לְךָ אֱלֹהֵא קְדִישָׁא דִּי-בְרָא כָּל נַפְשָׁא עִירִין קְדִישִׁין וּבְנֵי אָנְשָׁא חַיִּית בְּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא
Talrijk zijn Uw werken, en machtig, Die de verhevenen vernedert en de gebogenen opricht, Zelfs wanneer iemand duizenden jaren zou leven Zou hij Uw macht niet kunnen berekenen. Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen.	3 רַבְרְבִין עוֹבְדִיךָ וְתַקִּיפִין מְכַד רְמִיָּא וְזֻקָּר ⁷⁷ כְּפִיפִין לוֹ יַחֲוִיָּה גְּבַר שְׁנִין אֶלְפִין לֹא יַעַל גְּבוּרָתְךָ בַּחֲשַׁבְנֵיָּא יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא
God, die pracht en grootheid bezit, Ontruk Uw kleinvee aan de muil van de leeuwen, En voer Uw volk uit de ballingschap, Uw volk, dat U gekozen hebt uit alle volkeren. Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen.	4 אֱלֹהֵא דִּי לֵה יָקָר וּרְבוּתָא פְּרוּק יַת עֲנָךְ מִפּוּם אַרְיֹתָא וְאַפְקֵי יַת עַמְךָ מִגּוֹ גְלוּתָא עַמְךָ דִּי בְּחַרְתָּ מִכָּל אֲמִיָּא יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא
Keer terug naar Uw Heiligdom, en naar het Allerheiligste, De plaats waarover zich verheugen geesten En zielen, zodat men U weer liederen en lofprijzingen zal zingen In Jeruzalem, de stad van schoonheden. Eeuwige, Heer van de eeuwigheid der eeuwigheden, U bent de Koning, de koning der koningen.	5 לְמַקְדָּשְׁךָ תוֹב וּלְקֹדֶשׁ קְדִישִׁין אַתָּה דִּי בֵּיהּ יַחֲדוּן רוּחִין וְנַפְשִׁין וִיזְמוּרֹן לְךָ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין בִּירוּשָׁלַם קְרַתָּא דְשׁוּפְרֵיָּא יְהוָה רִבּוֹן עֲלֵם וְעֹלָמִיָּא אֲנִתָּה הוּא מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא

Vertaling Artscroll siddur:

1
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the
King Who reigns over kings --
Your powerful and wondrous deeds it is beautiful to declare
before You.
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the
King Who reigns over kings.
2
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the

King Who reigns over kings.
3
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the
King Who reigns over kings.
4
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the
King Who reigns over kings.
5
O Creator, Master of this world and all worlds, You are the

76. Vgl. Dan. 2:37 : אֲנִתָּה מַלְכָּא מְלִיךְ מַלְכֵיָּא.

77. A leest מְכִיךְ, resp. יְזִקִּיךְ.

King Who reigns over kings.

7 יום זה לישראל

A B D H K L M O S Sh Wa Z
84 26 120 25 28 71 55 647 289 63 70 x

De auteur van dit gedicht is Jitschak Loeria (1533-1572). Gebruikelijk is alleen de zang van de coupletten één tot vier en negen; de ander coupletten hieronder tussen []; de woorden uit die coupletten niet in de woordenlijst. De volledige tekst o.a. in O, M, Sh, Wa, de ingekorte tekst in A, B, D, H, K,

refrein

Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde, Sjabbat betekent rust.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה

1

U hebt geboden opgedragen bij het staan bij de berg Sinaj
Om in al mijn jaren sjabbat en de feestdagen in acht te nemen,
Om dan te regelen allerlei smakelijke gerechten,
Sjabbat betekent rust;
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

צוית פקודים במעמד הר סיני
שבת ומועדים לשמור בכל שני
לערך לפני משאת וארוחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה

2

Een genot voor de harten van het gebroken volk,
Voor de gepijnigde zielen een toegevoegde ziel,
Voor de benauwde ziel verwijder jij het zuchten,
Sjabbat betekent rust;
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

חמדת הלכבות לאמה שבורה
לנפשות נכאבות נשמה יתרה
לנפש מצרה תסיר אנוחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה

3

U hebt hem geheiligd, gezegend meer dan alle andere dagen,
In zes [dagen] hebt U het werk aan de werelden afgemaakt,
Erop vinden de treurenden rust en vertrouwen;
Sjabbat betekent rust;
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

קדשת ברכת אותו מכל ימים
בששת כלית מלאכת עולמים
בו מצאו עגומים השקט ובטחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה

4

U, Vreeswekkende, hebt ons een werkverbod geboden,
Ik verdien koninklijke pracht als in Sjabbat in acht neem,
Als ik een geschenk breng aan de Vreeswekkende, een geurig meeloffer;
Sjabbat betekent rust;
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

לאסור מלאכה צויתנו נורא
אזכה הוד מלוכה אם שבת אשמרה
אקריב שי למורא⁷⁸ מנוחה מרקחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה

5

En een lied zal ik voor U uitzetten op een aangename melodie,
Naast het sieraad van Uw grootheid gaat mijn ziel uit naar U,
Voor het volmaakte voortreffelijke bezit staat het vertrouwen:
de Sjabbat van de rust
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

[ושיר אערך לך בנגון ונעימה
מול תפארת גדלך נפשי לך כמה
לסגלה תמימה קים הבטחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה]

6

Heb welgevallen aan mijn gebed als aan het offer van Nachsjon,
En mijn rustdag is er een met gejuich en vreugde,
[Zegen] de beminde als een oogappel, met veel geluk,
de Sjabbat van de rust,
Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
Sjabbat betekent rust.

[רצה תפליתי כמו קרבן נחשון⁷⁹
ויום מנוחתי ברנה ובששון
חביב כבת אישון ברוב הצלחה
שבת מנוחה
יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה]

78. Teh. 76:12 : כל־סביביו יבילו שי למורא.

79. BeMidbar Rabba xiii 14: זה קרבנו זה קרבן נחשון כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהקריב על סדר האבות ושלשלת המלוכה התחיל מקלס: את קרבנו זה קרבן נחשון בן עמינדב.

Op Uw hulp hopen wij, Eeuwige, Allermachtigste,
 Stuur toch de zoon van Davied, onze koning, naar de Hebreëen,
 Dan zal hij over de vrijheden winst en voordeel afroepen;
 Sjabbat betekent rust,
 Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
 Sjabbat betekent rust.

Ach, Verhevene, Vreeswekkende, merk ons op, antwoord ons,
 Verlos ons spoedig, wees ons gunstig gestemd,
 Maak onze ziel blij, met licht en vreugde;
 Sjabbat betekent rust,
 Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
 Sjabbat betekent rust.

Vernieuw ons heiligdom, denk toch aan de verwoeste [stad],
 Uw hulp, o onze Redder, geef die aan het bedroefde [volk],
 Dat op Sjabbat neerzit met zang en loflied;
 Sjabbat betekent rust,
 Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
 Sjabbat betekent rust.

Gedenk, Heilige, voor ons de verdienste van de eer van de dag,
 Bewaar ons toch op deze dag, en op iedere dag,
 Mijn Geliefde, stralend en vreeswekkend brengt U bevrijding,
 Sjabbat betekent rust,
 Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
 Sjabbat betekent rust.

Doe de klank van gejuich en de redding van Jisrael horen,
 Bij het visioen van de redding, Rots die redding doet gelukken,
 Laat het licht over wat ik hoor stralen, laat steeds schijnen
 de Sjabbat die rust betekent
 Deze dag is voor Jisrael licht en vreugde,
 Sjabbat betekent rust.

Translation by Rabbi Zalman Schachter-Shalomi (Zemiroth Database):

Your gift to those who strive with You
 is joy and light: Shabbat Menucha.

Certain of Your holy ways You revealed to us at Sinai
 Shabbat and other holy days
 we are to keep as You commanded You send your healing
 rays
 accept our human ways:
 Shabbat Menuchah

Charm is Shabbat for the heart
 for the poor and broken people
 if all week we were depressed additional souls are ours on
 Shabbat to help our anxious moods
 breathe a relaxing sigh:
 Shabbat Menuchah

Consecrated bride You blessed
 all other days gave her their blessing
 in the sixth and final phase You finished global creation

There found the sorrowing calm and security:
 Shabbat Menuchah

Let go of every form of toil
 You in Your kindness have commanded
 regal auras shine from us
 when we keep Shabbat as is wanted I offer holy gifts
 a fragrant sacrifice:
 Shabbat Menuchah

What songs of love could I perform with rhythm and
 harmony and music
 to please your presence holy God My soul delights in her
 surrender Do keep that promise God
 to your beloved folk:
 Shabbat Menuchah

Receive my worship blessed God as if it was my life I
 offered
 This restful, blissful Shabbat day with ample joy and sweet

7

[יִשְׁדָּךְ קִוִּינוּ יְהוָה אֲדִיר אֲדִירִים
 בְּיָדְךָ מִלְכָּנוּ שְׁלַח נָא לְעַבְרִים
 וְיִקְרָא לְרוֹרִים רֹחַ וְהִנֵּחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה
 יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה]

8

[אָנָּה עֲלִיזָה נִזְרָא הַבִּיטָה עֲנֵנוּ
 פִּדְנוּ בְּמַהֲרָה חֲנֻנוּ חֲנֻנוּ
 שְׂמַח נַפְשֵׁנוּ בְּאוֹר וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה
 יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה]

9

חֲדַשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ זְכָרָה נִחְרַבְתָּ
 טוֹבָךְ מוֹשִׁיעֵנוּ תִּנְה לְנַעֲצָבָת
 בְּשַׁבַּת יוֹשְׁבַת בְּזִמְרָה וּשְׂבָחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה
 יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה]

10

[זְכוֹר קְדוֹשׁ לָנוּ בְּזִכּוֹת יְקָרַת הַיּוֹם
 שְׁמוֹר נָא אוֹתָנוּ בַּיּוֹם זֶה וּבְכָל יוֹם
 דּוֹדֵי צַח וְאִיּוֹם תְּבִיא רוּחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה
 יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה]

11

[קוֹל רְנָה וִישׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל הַשְׁמִיעָה
 בְּבֹא חֲזִיזוֹן תְּשׁוּעָה צוֹר מִצְמִיחַ יְשׁוּעָה
 אוֹר שְׂמֵעִי הוֹפִיעָה תְּמִיד הַזְרִיחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה
 יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה
 שְׁבַת מְנוּחָה]

elation we feel secure and loved
in Your protection God:
Shabbat Menuchah

Your salvation do we trust
Yah God most powerful and mighty
David's heirs - do send them soon
to those who do transcend convention Let Freedom be
proclaimed
and with it space that's safe:
Shabbat Menuchah

Awesome God who is most High do look for us and give
an answer
redeem this troubled planet soon be kind and manifest
Your caring revive our trust in You
with light and blissfulness:
Shabbat Menuchah

Cherish and Renew Your house enough the years it was in

shambles
With Your compassion Gentle God console the grieving
ones in sorrow who puts her grief aside
to sing You Shabbat songs:
Shabbat Menuchah

Zealous to treasure this holy day keep us well in your
remembrance
protect and guard us wondrous God
This day and every other day Beloved do respond
and grant deliverance:
Shabbat Menuchah

Could celebration's welcome song be heard by Israel and
her neighbors
When that vast vision is fulfilled and all the world is safe
from terror Our light has dawned this day
and shines in every way:
Shabbat Menuchah

8 צור משלו אכלנו

A B D H K L M O S Sh Wa Z
104 30 119 27 36 75 54 649 291 61 73 x

Een lied dat in oorsprong een inleiding vormt op de ברכת המזון. Auteur is onbekend.

Rots, van Wie wij hebben gegeten; zegt de zegenspreuk, mijn getrouwen,
We zijn verzadigd, en we hebben nog overgehouden naar het woord van de Eeuwige.

Hij voedt Zijn wereld, onze Herder, onze Vader;
Wij hebben Zijn brood gegeten, en Zijn wijn gedronken;
Laten we Zijn Naam daarom prijzen, en Hem bezingen met onze mond;
Wij zeggen en antwoorden; Er is geen heilig als de Eeuwige.
Rots, van Wie wij hebben gegeten; zegt de zegenspreuk, mijn getrouwen,
We zijn verzadigd, en we hebben nog overgehouden naar het woord van de Eeuwige.

Laten we met gezang en geluid van dank onze God zegenen,
Vanwege het goede begeerlijke land, dat hij in bezit gaf
aan onze voorvaderen;
Met voedsel en teerkost verzadigde Hij onze ziel;
Zijn gunst was groot over ons, de Eeuwige is waarheid.
Rots, van Wie wij hebben gegeten; zegt de zegenspreuk, mijn getrouwen,
We zijn verzadigd, en we hebben nog overgehouden naar het woord van de Eeuwige.

Ontferm U in Uw gunst over Uw volk, onze Rots,
Over Tsion, de plaats van Uw eer, de woning, het huis
van onze luister;
De zoon van Davies, Uw dienaar, moge komen en ons verlossen,
Adem van onze neus, gezalfde van de Eeuwige.
Rots, van Wie wij hebben gegeten; zegt de zegenspreuk, mijn getrouwen,
We zijn verzadigd, en we hebben nog overgehouden naar het woord van de Eeuwige.

Het Heiligdom worde herbouwd, de stad Tsion vervuld,
Zodat we daar kunnen zingen een nieuw lied en met gejuich kunnen opgaan;
De Barmhartige, de Gezegende zij gezegend en verheven
Over de beker wijn, vol zoals de zegen van de Eeuwige.
Rots, van Wie wij hebben gegeten; zegt de zegenspreuk, mijn getrouwen,
We zijn verzadigd, en we hebben nog overgehouden naar het woord van de Eeuwige.

Vertaling Artscroll:

The Rock from Whose we have eaten! Bless Him, my
faithful friends -- we have eaten our fill and left over --
according to Hashem's word.

1

He nourishes His universe, our Shepherd, our Father; we
have eaten His bread and His wine we have drunk;
therefore let us praise His Name and praise Him with our
mouths, let us sing out loudly, "There is none as holy as

Hashem."

2

With song and sound of thanksgiving let us bless our God,
for the land so desirable and good that He gave our
forefathers as a heritage; with nourishmen and sustenance
He sated our souls; His kindness was mighty over us, and
Hashem is truth!

Refrein

צור משלו אכלנו ברכו אמוני
שבענו והותרנו כדבר יי⁸⁰

1

הזן את עולמו רוענו אבינו
אכלנו את לחמו ויינו שתינו
על כן נודה לשמו ונהללו בפינו⁸¹
אמרנו וענינו אין קדוש כיי⁸¹
צור משלו אכלנו ברכו אמוני
שבענו והותרנו כדבר יי

2

בשיר וקול תודה נברך אלהינו
על ארץ חמדה טובה שהנחיל
לאבותינו

מזון וצדה השביע לנפשנו
חסדו גבר עלינו ואמת יי⁸²
צור משלו אכלנו ברכו אמוני
שבענו והותרנו כדבר יי

3

רחם בחסדך על עמך צורנו
על ציון משכן כבודך וכול בית
תפארתנו

בן דוד עבדך בא ויגאלנו
רוח אפינו משיח יי⁸³
צור משלו אכלנו ברכו אמוני
שבענו והותרנו כדבר יי

4

יבנה המקדש עיר ציון תמלא⁸⁴
ושם נשיר שיר חדש וברננה נעלה
הרחמן הנקדש יתברך ויתעלה
על כוס יין מלא כבוד יי
צור משלו אכלנו ברכו אמוני
שבענו והותרנו כדבר יי

80. Vgl. Mel. ii 4:44 : יי אכלו ויותרו כדבר יי.

81. Vgl. Sjem. i 2:2 : אין בלתך ואין צור באלהינו.

82. Vgl. Teh. 117:2 : לעולם יי אמת יי לעולם.

83. Vgl. Echa 4:20 : נלכד בשחיתותם יי נלכד בשחיתותם יי.

84. Vgl. Jesj. 33:5 : נשגב יי כי שכן מרום מלא ציון משפט וצדקה.

3

Be merciful in Your kindness upon Your people, our Rock,
upon Zion resting place of Your Glory, the shrine, home of
our splendor; may the son of David, Your servant, come
and redeem us, breath of our nostrils, anointed of Hashem.

4

May the Temple be rebuilt; the City of Zion replenished;
there shall we sing a new song, with joyous singing
ascend; may the Merciful, the Sanctified, be blessed and
exalted over a full cup of wine worthy of Hashem's
blessing.

9 בְּרוּךְ אֲדֹנֵי יוֹם

A D H L M O Sh W Wa Z
142 169 31 79 67 753 89 82 75 א

Een gedicht van Sjimon bar Jitschak (Sjimon HaGadol) uit Mainz, actief in de tiende of elfde eeuw. De eerste strofe schijnt een latere toevoeging om het lied geschikt te maken voor Sjabbat, terwijl de strofen 10-12 ook buiten het acrostichon vallen.

- 1
Gezegend zij de Heer, dag aan dag
Hij overlaadt ons met redding en verlossing
Daarom verheugen wij ons iedere dag in Zijn Naam
En door Zijn redding heffen wij het hoofd omhoog
Want Hij is een sterkte voor de arme en een schuilplaats voor de behoeftige
- 2
De stammen van de Eeuwige vormen voor Jisrael een getuigenis
In hun nood is nood voor Hem, in onderdrukking en in slavernij
Door een saffieren steen toonde Hij de kracht van zijn liefde
En Hij toonde Zich door hen te verheffen uit de diepte van put en krocht
Want bij de Eeuwige is gunst en bij Hem een overvloed aan bevrijding.
- 3
Hoe kostbaar is Zijn gunst, om hen te beschermen in Zijn schaduw
Hij werd in de Babylonische ballingschap gezonden om hunnentwil
Bij het zinken van hun schepen werd Hij geteld onder hen
Hij gaf hen over aan genade ten overstaan van hun wegvoerders
Want de Eeuwige zal zijn volk niet verzaken
Vanwege Zijn grote Naam.
- 4
In Elam plaatste Hij zijn troon, om Zijn beminden te redden
Om van daaruit de vestingen van de tegen Hem opgestanen te vernietigen
Van onder het zwaard door te gaan verloor Hij zijn dienaren
Een hoorn zal Hij verhogen voor Zijn volk, lof voor al Zijn vromen
Ook al bedroeft Hij, Hij is genadig naar de veelheid van Zijn gunsten.
- 5
De bok van de geiten verhief zich zelf,
Evenals de verschijning van de vier, die opstegen naar Zijn hoogten
In hun hart waren ze van plan Zijn beminden te vernietigen
Door Zijn priesters versloeg hij hen die tegen Hem opstonden
De gunsten van de Eeuwige houden niet op, Zijn medelijden stopt niet.
- בְּרוּךְ אֲדֹנֵי יוֹם יוֹם.
יַעֲמֹס לָנוּ יֵשַׁע וּפְדִיּוֹם.⁸⁵
וּבְשִׁמּוֹ נִגִּיל כָּל הַיּוֹם.
וּבִישׁוּעָתוֹ נִרְיֵם רֹאשׁ עֲלִיּוֹן.
כִּי הוּא מְעוֹז לְדָל וּמַחֲסֶה לְאֹבִיּוֹן.⁸⁶
- שְׁבִטֵי יִהְיֶה לְיִשְׂרָאֵל עֲדוּת.⁸⁷
בְּצָרְתָם לוֹ צָר⁸⁸ בְּסִבְלוֹת וּבַעֲבָדוֹת.
בְּלִבְנֵת הַסְּפִיר הָרָאם עוֹז יְדִידוֹת.
וְנִגְלָה לְהַעֲלוֹתָם מֵעוֹמֶק בֵּר וְדוֹת.
כִּי עַם יִי הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת.⁸⁹
- מִה יִקָּר חֲסֵדוֹ בְּצִלוֹ לְגוֹנְנֵינוּ.⁹⁰
בְּגִלוֹת בְּכֶלֶה שְׁלַח לְמַעֲנֵינוּ.
לְהוֹרִיד בְּרִיחִים נִמְנָה בֵּינֵינוּ.⁹¹
וַיִּתֵּן אֹתָם לְרַחֲמִים לְפָנֵי שׁוֹבֵימֵנוּ.⁹²
כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יִי אֶת עַמּוֹ.
בְּעִבּוֹר הַגָּדוֹל שְׁמוֹ.⁹³
- עֵלָם שֶׁת כָּסְאוֹ⁹⁴ לְהַצִּיל יְדִידָיו.
לְהַאֲבִיד מִשָּׁם⁹⁵ מַעֲזָנֵי מוֹרְדָיו.
מַעֲבֹר בְּשִׁלַּח⁹⁶ פָּדָה אֶת עַבְדָיו.
קָרַן לְעַמּוֹ יְרֵם, תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו.⁹⁷
כִּי אִם הוֹגָה וְרַחֵם כְּרֹב חֲסִידָיו.^{98, 99}
- וַיִּצְפִּיר הָעֵזִים הַגְּדִיל עֲצוֹמָיו.
וְגַם חֲזוֹת אַרְבַּע עָלוּ לְמִרוֹמָיו.¹⁰⁰
וּבְלִבָּם דָּמוּ לְהִשְׁחִית אֶת רְחוּמָיו.
עַל יְדֵי כְהֵנִיו מִגֵּר מִתְקוֹמָיו.
חֲסִדֵי יִי כִי לֹא תִמְנֶנּוּ כִי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו:

85. Vgl. Teh. 68:20 : בְּרוּךְ אֲדֹנֵי יוֹם יוֹם הָאֵל יִשְׁוּעָתוֹ סֵלָה.

86. Vgl. Jesj. 25:4 : כִּי הָיִיתָ מְעוֹז לְדָל מְעוֹז לְאֹבִיּוֹן.

87. Teh. 122:4.

88. Vgl. Jesj. 63:9 : בְּכָל־צָרְתָם לוֹ צָר.

89. Teh. 130:7.

90. Vgl. Teh. 36:8 : מִה־יִקָּר חֲסֵדוֹ אֱלֹהִים וְכִנִּי אָדָם בְּצִל כְּנָפֶיךָ יִחְסִיּוּ.

91. Vgl. Jesj. 43:14 : לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְכֶלֶה וְהוֹרִדְתִּי בְרִיחִים בְּלֶם וּכְשָׁדִים בְּאֲנִיּוֹת רִנָּתָם.

92. Vgl. Teh. 106:46 : וַיִּתֵּן אֹתָם לְרַחֲמִים לְפָנֵי כָל־שׁוֹבֵימֵם.

93. Vgl. Sjemoel i 12:22 : כִּי לֹא־יִטּוֹשׁ יִי אֶת־עַמּוֹ בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל.

94. Vgl. Jer. 49:38 : וַיִּשְׁמַתִּי כִסְאִי בְעֵילָם.

95. Vgl. Jer. 49:38 : וְהַאֲבִדְתִּי מִשָּׁם מְלָךְ וְשָׂרִים.

96. Vgl. Job 33:18 : יִחְשֹׁךְ נַפְשׁוֹ מִנִּי שְׁחַת וְחִיָּתוֹ מֵעֵבֶר בְּשִׁלַּח.

97. Vgl. Teh. 148:14 : וַיִּרָם קָרַן לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו.

98. ZDB: חֲסִידָיו.

99. Vgl. Echa. 3:32 : כִּי אִם הוֹגָה וְרַחֵם כְּרֹב חֲסִידָיו.

100. Dan. 8:8 : וַיִּצְפִּיר הָעֵזִים הַגְּדִיל עַד מֵאֹד וַיִּכְעַצְמוּ נִשְׁבְּרָה הַקָּרָן וַתַּעֲלֶנָּה חֲזוֹת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ לְאַרְבַּע רִחוּת הַשָּׁמַיִם.

Ik werd overgedragen aan Edom, door mijn twistzieke vrienden
Die iedere dag hun buik vulden met mijn lekkernijen
Zijn hulp was bij mij door mijn pilaren te ondersteunen
Hij zal mij niet verzaken, alle dagen van mijn tijden
Want de Eeuwige verwerpt niet voor altijd.

Wanneer Hij uit Edom komt, rood van kleding,
Er is Hem een slachting in Bosra, een executie onder de trouwelozen
Hij spat hun bloed om Zijn klederen rood te maken
Met Zijn grote macht zal Hij de geest van de edelen omhakken
Hij verwijderd [hen] met Zijn harde storm op de dag van de oostenwind.

Als de Edomitische onderdrukker ziet dat het er zo mee staat
Zal hij menen dat Botsra hem kan opnemen als Betser
En dat de engel, evenals de mens, daarbinnen beschermd zal worden
En dat de zondaars, bedoeld of niet, zich daar in een schuilplaats ophouden
Bemint de Eeuwige, alle Zijn vromen. Hij bewaart de gelovigen.

De Rots zal bevel geven in Zijn gunst om Zijn gemeenten in te zamelen
Om van de vier windstreken tot Hem te worden verzameld
En op de hoogste berg van de bergen zal Hij ons vestigen
En Hij zal met ons terugkeren, Hij die de verstoten bijeen brengt
Er is niet gezegd Hij brengt terug, maar Hij keert terug en brengt bijeen.

Gezegend is onze God die ons goed gedaan heeft
Naar Zijn barmhartigheid en Zijn vele gunsten maakte Hij ons groot
Dezen, en als dezen moge Hij aan ons toevoegen
Om groot te maken Zijn grote, geweldige en vreeswekkende Naam
Die over ons is uitgeroepen.

Gezegend is onze God, die ons geschapen heeft om Hem te eren
Om Hem te loven, om Hem te prijzen, en om te vertellen van Zijn pracht
Hij sterkte Zijn gunst over ons, meer dan elk ander volk
Daarom met 't hele hart, de hele ziel, en uit alle macht
laten we Hem tot Koning uitroepen en zijn Eenheid bevestigen
Want de Eeuwige is goed, en Zijn gunst is voor altijd.

Hij aan wie de vrede behoort moge zege en vrede over ons brengen
Laat er van links en van rechts vrede over Jisrael zijn
De Barmhartige zegene Zijn volk Jisrael
En dat zij het verdienen dat ze kinderen en kleinkinderen
Tora en geboden zien studeren: vrede over Jisrael
Wonderlijke Raadsman, Goddelijke Held, Eeuwige Vader, Vredevorst.

וְנִסְגַּרְתִּי לְאָדָם בֵּין רְעֵי מְדִנָּה.
 שְׁבַח לַיּוֹם מִמְּלָאִים כְּרָסָם מִעֲדָנִי.¹⁰¹
 עֲזָרְתוֹ עָמִי לְסִמּוֹךְ אֶת אֲדָנִי.
 וְלֹא נִטְשֵׁנִי¹⁰² כָּל יְמֵי עֲדָנִי.
 כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם¹⁰³ ¹⁰⁴!

¹⁰⁵ בָּבֵאוּ מֵאֲדָוֶם חֲמוּץ בָּגָדִים.
 זָבַח לוֹ בִּבְצֹרָה וּטְבַח לוֹ בְּבֹגִדִים.
¹⁰⁶ וַיִּזְנוּ נַצְחָם מִבּוֹשֵׁיו לְהָאָדָם.
¹⁰⁷ בָּכָחוּ הַגְּדֹל יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים.
 הִגָּה בְּרוּחוֹ הַקֶּשֶׁה בְּיוֹם קָדִים:

וְאֹתוֹ כִּי כֵן אֲדוֹמִי הָעוֹצֵר.
 וְיָחֹשֶׁב לֹו בְּצָרָה תִּקְלוּט כְּבָצָר.
 וּמִלֵּאךְ כְּאֵדָם בְּתוֹכָהּ יִנָּצֵר.
 וּמִזִּיד כְּשׁוֹגֵג בְּמִקְלֵט יַעֲצֹר.
 אֲהַבּוּ אֶת יְיָ כֹּל חֲסִידָיו אֲמוֹנִים נֹצֵר׃¹⁰⁸

יֵצֵה צֹר חֲסֹדוֹ קְהִלּוֹתָיו לְקַבֵּץ.
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת עֲדָיו לְהַקְבֵּץ.
וּבַחֵר מְרוֹם הָרִים אוֹתָנוּ לְהַרְבֵּץ.
וְאֵתָנוּ יֵשׁוּב נְדָחִים קוֹבֵץ.
¹⁰⁹ יֵשִׁיב לֹא נֹאמַר כִּי אִם וּשְׁב וקִבֵּץ:

כָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ.
כִּרְחֻמֵּי וּכְרוֹב חֲסָדָיו הִגְדִּיל לָנוּ.
אֵלֶּה וְכֹאֵלֶּה יוֹסֵף עֲמֻנוּ.
לְהִגְדִּיל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא
שֶׁנִּקְרָא עֲלֵינוּ:

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכוֹדוֹ.
 לְהִלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדוֹ.
 מִכָּל אוֹם גָּבַר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ.
 לִכֵּן בָּכַל לֵב וּבְכָל נֶפֶשׁ וּבְכָל מְאֹד
 נִמְלִיכּוֹ וְנִיְחָדוֹ.
 כִּי טוֹב יִי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ¹¹⁰ :

שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוּ יָשִׁים עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשְׁלוֹם.
מִשְׁמָאל וּמִמִּיָּן עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם.
הִרְחֵם הוּא יִכְרֹךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.
וְיִצְּבוּ לְרֵאוֹת בְּנִים וּבְנֵי בָנִים
עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבִמְצוֹת עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם.
פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אָבִי עַד שֶׁר שְׁלוֹם:¹¹¹

101. Vgl. Jer. 51:34 : נבוכדראצר מלך בבל הציגני כלי ריק בלעני כתנין מלא כרשו מעדני

102. Z: נטשתני.

103. Z: אֲדֹנָי.

104. Vgl Echa 3:31 : כִּי לֹא יִזְנֶה לְעוֹלָם, אֲדֹנָיִי.

105. א מִיָּנֶה כֹּא מֵאֲדָוֶם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה זֶה הַדּוֹר בְּלִבּוֹשׁוֹ צִעָה בְּרַב כַּחַו אֲנִי מְדַבֵּר בְּצִדְקָה רַב הַלְוִשִׁיעַ. ב מוֹעֵד אֲדָם : 1-2 יֵשַׁע 63:1. לְלִבּוֹשׁוֹ וּבְגָדֵיךְ כְּדֹרֶךְ. ג פֹּרֶה דִּרְכָּתִי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵיךְ־אִישׁ אִמִּי וְאֲדָרְכֶם כֹּאפִי וְאִמָּסֶם כַּחֲמָתִי וְיֹז נִצָּחִם עַל־בְּגִידִי וְכָל־מַלְבוּשֵׁי אֲנָלָתִי.

106. Z: להאדים.

107. Vgl. Teh. 76:13 : יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי־אָרֶץ .

108. Teh. 31:24.

109. Vgl. Dev. 30:3 : וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל-הָעַמִּים :

110. ... חסדו ontbreekt in ZDB.

111. Jesj. 9:5; sommige edities laten het eerste woord weg.

Translation Loewe

Blessed be the Lord, who daily loadeth us with deliverance and redemption.

In His name we will rejoice continuously in His salvation we will raise our head on high.

For He is a strength to the poor, and a refuge to the needy.

The tribes of God are testimony to Israel:

In all their affliction He was afflicted in burdens and salvery.

On the sapphire pavement He showed them the light of love

And revealed himself to bring them forth from the pit and the depths.

For with the Lord is mercy, and with Him there is pentuous redemption.

How precious is His loving-kindness, protecting them in His shadow;

For their sake to Babylon (was) He, sent

To bring down the fugitives ; He counted Himself among them,

And made them also to be pitied by their captors,

For the Lord will not forsake His people, for His great Name's sake.

In Elam He set His throne to deliver His beloved,

To remove thence His rebels' strongholds;

From perishing by the sword He redeemed His servants.

He also exalteth the horn of His people, the praise of all His saints,

For though He cause grief, yet will He have compassion according to the multitude of His mercies.

When the he-goat waxed strong

And four notable ones came up against God's heights,

Thinking in their hearts to destroy His beloved,

Then, by His priests (the Maccabaeans) He overthrew those who rose against Him,

It is of the Lord's mercies that we are not consumed, for His compassions fail not.

I was delivered over to Edom, by the hands of my friends my adversaries

Who day by day fill their bellies with my delicates,

But my Help was with me, supporting my foundations

And deserted me not all the days of my life,

For the Lord casteth not off for ever.

When he comes from Edom, with garments dyed,

There will be His sacrifice in Bozrah and slaughter among the traitors

And their blood shall be sprinkled His Garments to incarnadine ;

By His great might shall He cut off the spirit of princes;

He stayeth His rough wind on the day of the East wind.

When Edom's Lord shall see this

He will think Bozrah shall be a refuge as Bezer,

Guarding alike angel and man,

Unwitting sinners and froward alike protected;

O love the Lord, all His saints, for the Lord keepeth troth.

The Rock will command His loving-kindness, so as to gather in His congregations,

That from the four winds they be gathered unto Him,

To make us lie at rest on the lofty Mount,

With us returning, the outcasts gathering in,

For 'and He will bring back' it saith not, but 'and He will come back and gather in.'

Blessed be our God, who hath bestowed good on us,

According to His mercies and the multitude of His loving-kindnesses

Which He hath magnified unto us,

Thus and thus He addeth unto us,

To magnify His great mighty and awful name that is called upon us.

Blessed be our God who created us for His honour

To praise Him, to extol Him, to recount His glory ;

Over every nation is His loving-kindness great toward us

Therefore with all our soul and might

Let us proclaim His sovereignty and unity.

May He, whose is peace, set over us peace and blessing,

From the right hand and from the left hand, be there peace upon Israel,

May the All merciful bless His folk with peace,

May they be worthy to see sons and grandsons busy in the Torah and in

doing good ; peace upon Israel,

O Counsellor, Mighty God, Father everlasting, Prince of Peace!

10 בְּרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן

A D H L M O S Sh W Wa Z
156 170 37 85 72 757 438 93 86 77 א

Een lied van Baroech ben Sjemoeël, het acrostichon geeft als aanduiding van de auteur ברוך חזק, uit Mainz. Hij stierf daar in het jaar 1221.

Gezegend is de Allerhoogste God, die rust geeft
Voor onze ziel is dat een verlossing van ondergang en verzuchting
Laat Hij Tsion opzoeken, de verstoten stad
Tot wanneer het verdriet om de zuchtende ziel

1
בְּרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה,
לְנַפְשֵׁנוּ פְדִיּוֹן מִשְׁאֵת וְאַנְחָה,
וְהוּא יִדְרוֹשׁ לְעִיר הַנִּדְחָה,
עַד אֲנֵה תוֹגִיּוֹן נַפְשׁ¹¹² נִאֲנָחָה:

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבֵּת,
לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבָּת:

Hij die over Aravot¹¹⁵ rijdt is de Koning van de werelden
Om Zijn volk Sjabbat te doen vieren liet hij het klinken met prettige zaken
Prettige soorten eten, verschillende soorten lekkernijen
Nette kleding, een feest voor de familie.

2
רוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת¹¹³ מֶלֶךְ עוֹלָמִים,
אֶת עַמּוֹ לְשִׁבּוֹת אֵין בְּנֵעִימִים,
בְּמֵאֲכָלִי¹¹⁴ עֶרְבוֹת, בְּמִינֵי מִטְעָמִים,
בְּמַלְבוּשֵׁי כְבוֹד, זָבַח מִשְׁפָּחָה:

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבֵּת,
לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבָּת:

Gelukkig ieder die hoopt op een dubbewl loon
Van Degene die alles ziet, maar woont in de duisternis
Hij gunt hem een erfdeel op berg en in dal
Een erfdeel en een rustplaats, waarover de zon opgaat.

3
וְאֲשֶׁרִי כָל חוֹכָה לְתִשְׁלוּמֵי כָפָל,
מֵאֵת כָּל סוֹכָה, שׁוֹכֵן בְּעֶרְפֶּל,
נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בְּהָר וּבְשִׁפְלָה,
נִחְלָה וּמְנוּחָה כְּשֶׁמֶשׁ לוֹ זֶרְחָה¹¹⁶:

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבֵּת,
לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבָּת:

Ieder die de Sjabbat houdt zoals het hoort, zodat hij hem niet vloekt
Zie, geschiktheid voor heilige liefde is zijn lot
Als hij de plicht van de dag vervult, gelukkig te prijzen is hij
Voor God, de Heer die hem voortbracht, is dit een verzonden offergave.

4
כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּדַת מַחְלָלוֹ¹¹⁷
הֵן הַכֹּשֶׁר חֲבַת קֹדֶשׁ גּוֹרְלוֹ,
וְאִם יֵצֵא חוֹבַת הַיּוֹם אֲשֶׁרִי לוֹ,
אֵל אֵל¹¹⁸ אֲדוֹן מַחְלָלוֹ, מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה:

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבֵּת,
לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבָּת:

De meest beminde dag, zo noemden hem mijn God en Rots
Gelukkig de oprechten als hij bewaard wordt
Een passende kroon zal hij op hun hoofd bevestigen
De Rots der werelden, Zijn geest zal in hen rusten.

5
חֲמֻדַּת הַיָּמִים קָרָאוּ אֵלֵי צוּר,
וְאֲשֶׁרִי לְתַמִּימִים אִם יִהְיֶה נָצוּר,
כְּתֹר הַלּוּמִים עַל רֹאשׁוֹ יָצוּר,
צוּר הָעוֹלָמִים רוּחוֹ בָּם נָחָה:

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֵּן עִם הַבֵּת,
לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבָּת:

112. Ijov 19:2. עַד-אֲנֵה תוֹגִיּוֹן נַפְשִׁי וְתִדְכָּאוּנִי בְּמַלְאִים.

113. Teh. 68:5.

114. Z geeft בְּמֵאֲכָלִי.

115. עֶרְבוֹת is één van de zeven hemelen.

116. Bresj. 32:32. וְיִזְרְחֵלּוּ הַשֶּׁמֶשׁ.

117. Z geeft מַחְלָלוֹ; vgl. Jesj. 56:2. שׁוֹמֵר שַׁבָּת מַחְלָלוֹ.

118. Z geeft אֵל אֵל לֹא.

“Gedenk de dag van Sjabbat door hem te heiligen”
 Zijn hoorn zal rijzen, een kroon op zijn hoofd
 Daarom moet de mens aan zijn ziel geven
 Genot en ook vreugde om zich daarmee te zalven

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
 Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

Zij is heilig voor jullie, Koningin Sjabbat,
 Door binnen jullie huizen zegen te doen rusten
 In alle jullie woonsteden moeten jullie geen werk verrichten
 Je zonen noch je dochters, slaaf noch slavin.

Wie de Sjabbat in acht neemt, man en vrouw,
 Aan God zijn ze welgevallig, als het mincha-offer op het altaar.

6
 זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ,¹¹⁹
 קִרְנוֹ כִּי גְבוּהָהּ נִזְרַעַל רֹאשׁוֹ,
 עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ,
 עֲנֹג וְגַם שְׂמִינָה בָהֶם¹²⁰ לְמִשְׁחָה:

הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֶּן עִם הַבֵּת,
 לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחְבַּת:

7
 קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם,¹²¹ שַׁבָּת הַמְּלִכָה,
 אֶל תּוֹדוֹ בְּתִיכֶם לְהִנִּיחַ בְּרָכָה,¹²²
 בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה,¹²³
 בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, עַבְדֵּי וְגַם שְׁפָחָה:

הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַבֶּן עִם הַבֵּת,
 לֹא יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחְבַּת:

Translation Loewe

God on high be bless'd Who gives our soul repose.
 When anguish mars our rest He healeth all our woes
 To Zion sore distressed He his tender mercy shows,
 "How long have ye oppressed" He rebukes her raging foes
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Time's eternal Lord, Whose chariot spans the spheres,
 Pleasantness His word, King of all the years,
 Gave us rest outpoured ; then drink the wine that cheers,
 Bring thy dainties stored, to feast with all thy peers.
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Blest band, whose twofold wage, God's promise shall assure;
 A faithful heritage, for ever to endure.
 Above the clouds that rage His throne abideth sure,
 As doth the sun assuage so His gifts our rest secure.
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Stand ye fast and true, Sabbath's laws obey.
 Her love will strengthen you, she will your love repay.
 Your loyal duty do, 'tis your Maker's happy day.
 He blessings doth renew, then this gift before Him lay,

Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Day of pure delights, thee did our Lord acclaim,
 Thrice happy be thy knights, thy guardians free from blame.
 Their helmets gleam with lights, with a halo-crown of flame;
 His Spirit from the heights comes to rest upon their name,
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Greet the Sabbath morn, mindful of the bride;
 Exalted is her horn, a diadem of pride.
 With joy your hearts adorn, aye, with Sabbath sanctified;
 A new twin soul reborn comes to bless each Sabbath-tide,
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

Day of holiness, Sabbath bridal queen,
 O deign our homes to bless and leave a gift unseen !
 The great thy sway confess, thou dost not disdain the mean,
 Boys and girls fresh happiness, new rest, from labour glean,
 Keep the day divine,
 Sons and daughters mine,
 For He will then accept you
 As gifts before His shrine.

119. Sjem. 20:8.

120. Z geeft hier לוֹ בָהֶם.

121. Vgl. Sjem. 31:14 : כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם.

122. Vgl. Jech. 44:30 : לְהִנִּיחַ בְּרָכָה אֶל-בֵּיתְךָ.

123. Vgl. Wajjikra 23:3 : בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם : הוּא לִיהְיוֹת בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם.

11 יום זה מכבד

A	D	H	L	M	O	S	Sh	W	Wa	Z
164	171	40	89	75	758	440	95	88	77	x

Het acrostichon geeft ons de naam van de auteur, Jisrael, over wie verder niets bekend is.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

In zes dagen moet je je werk doen
Maar de zevende dag is van jouw God
De Sjabbat, waarop je geen werk mag verrichten
Want Hij maakte alles in zes dagen.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

Het is de eerste van de heilige oproepen
De dag van rust, de heilige dag van Sjabbat
Daarom moet iedereen met wijn kiddoesj maken
Twee complete broden moet hij breken.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

Eet lekkere spijzen, drink zoete dranken
Want God geeft aan ieder die het bij Hem houdt
Klederen om te dragen, brood volgens de regels
Vlees en vissen, en alle soorten smakelijk voedsel.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

Je zult niets op die dag missen, en je zult eten
Verzadigd worden, en zegenen
De Eeuwige je God die je lief heeft
Want Hij heeft jou gezegend meer dan alle volken.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

De hemelen vertellen Zijn glorie
En ook is de aarde vol van Zijn gunst
Zie dat Zijn hand al deze dingen heeft geschapen
Want Hij is de Rots, Zijn werk is volmaakt.

refrein

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור¹²⁴ עולמים:

1

ששת ימים תעשה מלאכתך,
ויום השביעי לאלהיך,
שבת לא תעשה בו מלאכה,
כי כל עשה ששת ימים:

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור עולמים:

2

ראשון הוא למקראי קדש¹²⁵,
יום שבתון יום שבת קדש,
על כן כל איש ביינו יקדש,
על שתי לחם יבצעו תמימים:

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור עולמים:

3

אכול משמנים שתה ממתקים¹²⁶,
כי אל יתן לך כל בו דבקים,
בגד ללבוש לחם חקים¹²⁷,
בשר ודגים וכל מטעמים:

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור עולמים:

4

לא תחסר כל בו ואכלת
ושבעת וברכת¹²⁸
את יי אלהיך אשר אהבת,
כי ברכך מכל העמים:

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור עולמים:

5

השמים מספרים כבודו¹²⁹,
וגם הארץ מלאה חסדו¹³⁰,
ראו כי כל אלה עשתה ידו¹³¹,
כי הוא הצור פעלו תמים¹³²:

124. יצר is door verschillende commentatoren wel uitgelegd als een afleiding van יצר, de Schepper.

125. Vgl. Wajjikra 23:2 : מועדי יי אשר תקראו אתם מקראי קדש.

126. Vgl. Nech. 8:10 : לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים.

127. Vgl. Bresj. 28:20 : ונתת לי לחם לאכל ובגד ללבוש.

128. Dev. 8:10.

129. Vgl. Teh. 19:2 : השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע.

130. Vgl. Teh. 33:5 : חסד יהוה, מלאה הארץ.

131. Vgl. Jesj. 66:2 : ואת כל אלה ידי עשתה.

132. Vgl. Dev. 32:4 : הצור תמים פעלו.

Deze dag is meer geëerd dan alle andere dagen
Want op hem rustte de Rots van de werelden.

יום זה מְכַבֵּד מְכַל יָמִים,
כִּי בּוֹ שָׁבַת צוּר עוֹלָמִים:

Translation Loewe

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

Six days are for toil created
But the seventh God has consecrated.
Do no labour! Thus He bade us;
In six days a world He made us.

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

First of all His feasts renowned,
Holy Sabbath day, with glory crowned.
With our cup we speak thy blessing,
With twin loaves His grace confessing.

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

Eat thy fill, then drink thy pleasure,
For He granteth of His richest treasure:

Gifts to all His word believing,
To His faithful promise cleaving.

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

Lacking naught, give thanks abounding,
Satisfied, then let thy praise be sounding.
Love the Lord thy God Who loved thee.
From all nations He approved thee.

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

Hark, the heavens His praise are singing;
With His mercy, hark, the spheres are ringing!
Look, He wrought these works enduring,
True His word our weal assuring.

Crown of days, above all blest,
The Rock of Ages chose thee for His rest.

12 יום שבתון

A D H L M O S Sh W Wa Z
168 171 42 93 76 759 441 97 89 78 x

Het acrostichon geeft als naam van de auteur Jehoeda, meest wordt aangenomen dat het gaat om Jehoeda HaLevi (1075-1140), geboren in Toledo.

De Rustdag mag niet vergeten worden
De herinnering eraan is als een welriekende geur
De duif vindt erop zijn rust
En daar zullen zij die in kracht vermoeid zijn rusten

יום שבתון אין לשכוח,
זכרו כריח הנחת,
יונה מצאה בו מנוח,
ושם ינוחו יגיעי כח:¹³³

De dag wordt geëerd door de getrouwen
Zorgvuldig in het hem houden, de ouders en de kinderen
Gegraveerd op twee stenen tafelen
Van Hem vol van vermogens en geweldig in kracht
De duif vindt erop zijn rust
En daar zullen zij die in kracht vermoeid zijn rusten

היום נכבד לבני אמונים,
זהירים לשמרו אבות ובנים,
חקוק בשני לוחות אבנים,
מרב אונים ואמץ כח:¹³⁴
יונה מצאה בו מנוח,
ושם ינוחו יגיעי כח:

Zij komen allemaal in dat ene verbond
Wij zullen het doen en wij zullen luisteren, zeiden ze als één
Ze openden hun moond n antwoordden: De eeuwige is één
Gezegend Die kracht geeft aan de vermoeiden
De duif vindt erop zijn rust
En daar zullen zij die in kracht vermoeid zijn rusten

ובאו כלם בברית יחד,
נעשה ונשמע אמרו כאחד,
ופתחו וענו יי אחד,
ברוך הנותן ליצף כח:¹³⁵
יונה מצאה בו מנוח,
ושם ינוחו יגיעי כח:

God sprak in Zijn heiligheid, op de berg Mor
De zevende dag, te gedenken en te onderhouden
En al Zijn opdrachten bij elkaar, om te bediscussiëren
Sterk de lendenen, en wees geweldig sterk
De duif vindt erop zijn rust
En daar zullen zij die in kracht vermoeid zijn rusten

דבר בקדשו אל¹³⁶ בהר המור,¹³⁷
יום השביעי זכור ושמור,
וכל פקודיו יחד לגמור,
חזק מתנים ואמץ כח:¹³⁸
יונה מצאה בו מנוח,
ושם ינוחו יגיעי כח:

Het volk dat dwaalde als dolende schapen
Laat Hij toch gedenken door Zijn aandacht voor het verbond en de eed
Dat hen geen kwaad lot overkome
Zoals U gezworen hebt bij de wateren van Noach
De duif vindt erop zijn rust
En daar zullen zij die in kracht vermoeid zijn rusten

העם אשר נע כצאן תעה,
יזכור לפקדו ברית ושבועה,
לבלי יעבר-בם מקרה רעה,
כאשר נשבעת על מי נח:¹³⁹
יונה מצאה בו מנוח,
ושם ינוחו יגיעי כח:

Translation Loewe

Fragrant thy memories, O sweet Sabbath day,
Fragrant as incense, never to fade away;
The wandering dove doth find her nest
In thee, the toilers cease their weary quest.

Sires and sons faithful, linked, thy love proclaim,
Linked thy love proclaim.
Strong, in ne'er-waning might, He graved thy name;
Graved on twin tablets, still stands His sure behest.

Deep in thy children's hearts enshrined lies thy fame.

The wandering dove doth find her nest

133. Job 3:17.

134. Jesj. 40:26.

135. Jesj. 40:29 : נתן ליצף כח.

136. Dit woord ontbreekt in A, O; wel in H, D.

137. De berg Mor wel verbonden met Moria, traditioneel de Tempelberg, anderen: de berg van lering.

138. Nach. 2:2 : חזק מתנים אמץ כח מאד.

139. Vgl. Jesj. 54:9 : כח ומגער-בך : כח ומגער-בך.

In thee, the toilers cease their weary quest.

Then to His covenant, abiding in stone,
 'We will swear fealty' answered they all as one,
 Answered they all as one.
 'He is our Lord' they cried, 'eternal His throne,'
 Peace to all care-worn He granteth, His name be blest.

The wandering dove doth find her nest
 In thee, the toilers cease their weary quest.

Once on Moriah's peak He bade His folk heed;
 'Keep ye my Sabbaths, hallowed in word and deed,
 Hallowed in word and deed.

Sacred her precepts all, for you, for your seed,
 Strengthen the feeble, comfort my folk oppressed.'

The wandering dove doth find her nest
 In thee, the toilers cease their weary quest.

We are Thy chosen flock, remember us still.
 Long have we wandered, O soon Thine oath fulfil,
 O soon Thine oath fulfil.
 Thou who did'st calm the flood, preserve us from ill,
 Safe in green pastures, safe by the brooks to rest.

The wandering dove doth find her nest
 In thee, the toilers cease their weary quest.

No toil, no traveller's staff my rest profaning,
 All gain, all statecraft's thoughts and cares disdaining,
 All cares disdaining,
 His Law shall make me wise, His Law of Liberty,
 From Him to me 'twas given, a sign for aye to be.

Wearied and careworn, there let me always rest.
 Thou did'st ordain this day my doubting sires to test.
 Thy hand with twofold food each sixth day blest.
 Lord, so for me each week my Sabbath food decree,
 From Him to me 'twas given, a sign for aye to be.

Priests laid before Him bread of the Presence divine
 Commanded in His Law, each Sabbath to deck His Shrine.
 "This day thou shalt not fast full joy be thine

Save it be Kippur's fast to purge thine iniquity,"
 From Him to me 'twas given, a sign for aye to be.

O day renowned, O day of my soul's delight!
 For thee I quaff red wine, for thee my bread is white.
 O shed thy rays of hope o'er sorrow's night,
 Cheer my sad heart, thou day of sacred gaiety.
 From Him to me 'twas given, a sign for aye to be.

He who profanes thee sells his dead soul in vain.
 From greed, Lord, set me free, O purge me pure from stain,
 And let my fourfold prayers acceptance gain,
 Help me this day, Lord, to serve Thee in sincerity.
 From Him to me 'twas given, a sign for aye to be

14 שְׁמֵרוֹ שַׁבָּתוֹתִי

A D H L M O S Sh W Wa Z
176 172 46 101 80 760 442 99 92 80 x

Het acrostichon verwijst naar een dichter met de naam Sjelomo, door sommigen gelijkgesteld met Sjelomo ben Jehoeda ibn Gabirol, maar dit is geenszins zeker.

Neem Mijn sjabbats in acht, zodat je gevoed en verzadigd wordt
Van de gloed van Mijn zegeningen, als je komt bij de rust
Leen op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Leen op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige.

שְׁמֵרוֹ שַׁבָּתוֹתִי, לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׂבַעְתֶּם,
מִזֵּיו בְּרוּכֹתִי, אֶל הַמְנוּחָה כִּי בָאתֶם,¹⁴⁶
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:¹⁴⁷
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:

Voor hem die zich inspant roep uit: Vrijheid! en Ik zal Mijn zegen geven
De ene aan de andere binden, Mijn vreugde bekend maken over de dag
Kleding van linnen met fijne stof, leer dat van Mijn oudsten
Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Leen op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige.

לְעֹמֶל קְרָאוּ דְרוֹר, וְנָתַתִּי אֶת בְּרֻכָּתִי,
אֲשֶׁה אֶל אַחֲזָתָהּ לְצִרּוֹר, לְגִלּוֹת עַל יוֹם שְׁמִחָתִי,
בְּגָדֵי שֵׁשׁ עִם שָׁנִי, וְהַתְּבוֹנְנֹ מִזְקָנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:

Haasten jullie je met het geld, om te doen naar het woord van Ester
Rekent af met de Eigenaar, die betaalt de spijs en het restant
Vertrouwt Mij, Mijn gelovigen, en drinkt de wijn van Mijn overvloed
Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Leent op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige.

מִהָרֹו אֶת הַמָּנָה, לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר אֶסְתֵּר,¹⁴⁸
וְחָשְׁבוּ עִם הַקּוֹנֶה, לְשֵׁלֶם אֶכּוֹל וְהוֹתֵר,
בְּטָחוּ בִּי אֲמוּנִי, וּשְׁתוּ יַיִן מִשְׁמָנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:

Kijk, een dag van verlossing is de dag van Sjabbat als je die in acht neemt
Jullie zijn Mijn voortreffelijk bezit, overnacht, en daarna zullen jullie oversteken
Dan zullen jullie voor Mij leven, jullie zullen je vullen met Mijn verborgenheden
Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Leen op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige.

הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּהּ, יוֹם שַׁבַּת אִם תִּשְׁמְרוּ,
וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה,¹⁴⁹ לִינֹו וְאַחֵר תַּעֲבְרוּ,
וְאִז תַּחֲיוּ לִפְנֵי, וּתְמַלֵּאוּ צְפוּנֵי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:

Versterk mijn stad, God, verheven God
En vervang mijn Tempel, met vreugde en snarenspeel
Daar zullen mijn Levieten en mijn priesters zingen.
Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Leen op Mijn naam, Mijn kinderen, en geniet van Mijn lekkernijen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige.

חֲזֹק קְרִיתִי, אֵל אֱלֹהִים עֲלִיוֹן,
וְהִשָּׁב אֶת נֹוֹתִי, בְּשִׂמְחָה וּבְהִגִּיוֹן,
יִשְׁוֹרוּ שָׁם רַנְנִי, לִוְיִי וְכֹהֲנִי,
וְאִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי,¹⁵⁰
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:
וּלְוֹ עָלֵי בְנֵי, וְעַדְנֹ מַעְדָּנִי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לִי:

Translation Loewe

Keep ye my Sabbath rest,
With rich draughts she feeds you;
From her soft sweet-flowing breast
To repose she leads you.

Though you beg her needs she will repay
Richest dainties bring forth, be gay,

'Tis my Sabbath, keep ye holiday.

Labour's task is ended;
See, I send you my benison [note- "benison" means blessing].
As brides twain, soft blended,
Singing sweetly in unison,
So my counsels sage attract your ear,

146. Dev. 12:9 : כִּי לֹא בָאתֶם עַד עֶתָּה אֶל הַמְנוּחָה וְאֵל הַנְּחִלָּה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיךְ נָתַן לָךְ.

147. Vgl. Sjmot 16:25 : וְיֹאמְרוּ מִלִּשָׁה אֶכְלָהּ הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בַשָּׂדֶה.

148. Vgl. Ester 5:5 : מִהָרֹו אֶת־הַמָּנָה לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר.

149. Sjmot 19:5.

150. Jesj. 58:14.

Scarlet silks shall be yours to wear,
Sabbath's holiday is here.

Though you beg her needs she will repay
Richest dainties bring forth, be gay,
'Tis my Sabbath, keep ye holiday.

Esther's feast prepare ye,
To the mart haste, good cheer provide
Freely, nor forbear ye
Aught, to welcome this Sabbath-tide.
He who sells will fill your purse anew;
Come, buy sweetest wines of ruby hue,
Trust His promise, sure, to you.

Though you beg her needs she will repay
Richest dainties bring forth, be gay,
'Tis my Sabbath, keep ye holiday.

Redemption swift is speeding,
Then Mine own ye once more shall be.

Hear My Sabbath pleading:
'Rest one night, ere ye pass, with me'
In My Presence shall your years be blessed,
Life's hid joys all to you confessed,
For life's secret is the Sabbath rest.

Though you beg her needs she will repay
Richest dainties bring forth, be gay,
'Tis my Sabbath, keep ye holiday.

My bulwarks shattered,
Lord of Glory, rebuild again;
My exiles scattered
Lead in joy to their old domain.
Priests and Levites there restored shall sing
Songs which exiled hearts at last shall bring,
A joyous welcome to their King.

Though you beg her needs she will repay
Richest dainties bring forth, be gay,
'Tis my Sabbath, keep ye holiday.

15 דְּרוֹר יִקְרָא

A D H L M O S Sh W Wa Z
180 173 48 107 81 760 443 101 94 81 א

De auteur van dit lied is Dunasj ibn Labrat (920-990), een bekend grammaticus en dichter uit Bagdad. Zijn naam, Dunasj, komt vier keer als acrostichon voor in dit gedicht, namelijk in de strofen 1 tot 3 en 6.

Vrijheid zal Hij uitroepen voor man en vrouw
En Hij zal jullie beschermen als Zijn oogappel
Aangenaam zal jullie naam zijn, en dat zal niet ophouden
Zet je neer en rust op de dag van Sjabbat.

דְּרוֹר יִקְרָא לְבֵן עַם בֵּת,
וְיִנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בֶּכֶת,
נָעִים שְׂמֶכֶם וְלֹא יִשְׁבֹּת,
שָׁבוּ וְנוּחוּ בְיוֹם שַׁבָּת:

Zoek mijn tempel en mijn hal
En maak een teken van redding voor mijn
Plant een rank in mijn wijngaard
Schenk aandacht aan het hulpgeroep van mijn volk.

דְּרוֹשׁ נְרִי וְאוֹלָמִי,
וְאוֹת יֵשַׁע עֲשֵׂה עִמִּי,
נָטַע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ כַּרְמִי,
שְׁעָה שׁוֹעֵת בְּנִי עִמִּי:

Treed de pers in Botsra
En ook Bavel, dat overwon
Sla mijn tegenstanders stuk, met woede en boosheid
Hoor mijn stem op de dag dat ik roep

דְּרוֹךְ פּוֹרָה בְּתוֹךְ בָּצְרָה,
וְגַם בָּבֶל אֲשֶׁר גָּבְרָה,
נִתְּוֶן צָרִי בְּאֵף וְעִבְרָה,
שְׁמַע קוֹלִי בְיוֹם אֶקְרָא:

God zorgt in de woestijn op de berg voor
Myrthe, accacia, cypres, olm
En aan de waarschuwer en de gewaarschuwde
Geef vrede als de wateren van een rivier.

אֱלֹהִים תֵּן בְּמִדְבַּר הָרָה,
הַדָּס שְׁטָה בְּרוֹשׁ תְּדַהֵר,¹⁵¹
וְלִמְזִיר וְלִנְזִיחַר,¹⁵²
שְׁלוֹמִים תֵּן כָּמִי נְהַר:¹⁵³

Vertrap die tegen mij opstaan, jaloerse God
Met smeltend hart en verdriet
Laat ons onze mond openen, en die vullen
Onze tong zijn een gezang voor U

הַדֹּךְ קָמִי אֶל קִנְאָה,
בְּמוֹג לִבִּי¹⁵⁴ וּבְמִגְנָה,
וְנִרְחִיב פִּה וְנִמְלֵאנָה,¹⁵⁵
לְשׁוֹנֵנוּ לֶךְ רִנָּה:¹⁵⁶

Ken de wijsheid voor je ziel
Zij is een kroon voor je hoofd
Houd je aan het gebod van je Heilige
Houd je heilige Sjabbat.

דָּעָה חֲכָמָה לְנַפְשְׁךָ,
וְהִיא כְּתֹר לְרֹאשְׁךָ,
נִצּוֹר מִצְוַת קְדוּשְׁךָ,
שְׁמוֹר שַׁבָּת קְדוּשְׁךָ:

Vertaling Loewe

He grants release to lad and lass:
As His eye's apple safe, they play.
Their innocence shall never pass:
Then take your ease this Sabbath day.

That Thy fair world be pure once more.
'Gainst Babel's full-grown wickedness
This day Thy safeguard I implore.

O seek in love my martyred shrine
And to mine eyes salvation show.
In Zion's vineyard plant her vine
And hear my people's cry of woe.

On desert hill Thy garden rear,
Make bloom the myrtle, fir and pine.
Teachers and taught-Thy saplings dear-
Nurture with streams of peace divine.

On Bozrah's sin tread deep Thy press,

Our foemen rage in wrath and pride :
O turn their hearts, contrite, to Thee.

151. Vgl. Jesj. 41:19 : אֶתֵּן בְּמִדְבַּר אֶרֶץ שְׁטָה וְהָדָס וְעֵץ שֶׁמֶן אֲשֵׁים בְּעִרְבָה בְּרוֹשׁ תְּדַהֵר וְתֹאשׁוֹר יִתְּרוֹ.

152. Vgl. Jech. 3:21 : וְאֵתָה כִּי הִזְהַרְתָּ צָדִיק לְבִלְתִּי חֲטָא וְהוּא לֹא־חָטָא חַיּוֹ יִתְּיָה כִּי נִזְהַר וְאֵתָה אֶת־נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ :

153. Vgl. Jesj. 48:18 : וְיִהְיֶה כְּנֶהֱרַ שְׁלוֹמֶךָ.

154. Vgl. Jech. 21:20 : לְמוֹג לֵב.

155. Vgl. Teh. 81:11 : הִרְחִיב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ.

156. Vgl. Teh. 126:2 : אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּךְ אֵלֶּה.

Then shall our mouths in song be wide,
Our tongues, with them in unity.

By wisdom crowned, in regal state

Let quest of wisdom be your goal.
As you each Sabbath consecrate
May Sabbath consecrate your soul.

16 שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי

A D H L M O Sh W Wa Z
184 173 50 113 83 761 102 95 81 א

Het acrostichon vormt de naam Sjemoeël, maar wie de dichter was blijft verder onbekend

Sjabbat is de dag van de Eeuwige
Juicht bovenmate met mijn zangen
En vermeerder mijn lekkernijen
Door hem te houden als het voorschrift van de Eeuwige
Sjabbat is de dag van de Eeuwige

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי
מֵאֵד צִהְלוּ בְּרִנּוֹנִי,
וְגַם הָרְבוּ מַעֲדָנִי,
אוֹתוֹ לְשִׁמּוֹר כְּמִצְוֹת יְיָ:
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי:

Niet over de weg gaan en grenzen overschrijden
Geen werken verrichten vandaag
Wel te eten en te drinken
Met lofprijzingen, dit is de dag die de Eeuwige gemaakt heeft
Sjabbat is de dag van de Eeuwige

מֵעֲבוֹר דֶּרֶךְ וּגְבוּלִים,
מַעֲשׂוֹת הַיּוֹם פְּעֻלִּים
לְאֵכֹל וּלְשִׁתּוֹת
בְּהִלּוּלִים זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ:
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי:

Als je hem houdt
Dan zal de Eeuwige jou bewaken als een oogappel
Jij, en je zoon en ook je dochter
Je moet vreugde uitroepen over de Sjabbat
Dan zul je genieten met de Eeuwige
Sjabbat is de dag van de Eeuwige

וְאִם תִּשְׁמְרֵנוּ,
יְהִי יִנְצָרְךָ כְּבִבְתָּ,
אֶתָּה וּבִנְךָ וְגַם הַבֵּת,
וְקִרְאָת עוֹנֵג לְשַׁבַּת,
אִז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ:
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי:

Eet smakelijke en lekkere spijzen
Heerlijk eten van vele soorten
Te kraken noten en granaatappels
Je zult eten en verzadigd worden, en je zult de Eeuwige zegenen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige

אֵכֹל מְשֻׁמְנִים וּמַעֲדָנִים,
וּמִטְעָמִים הָרְבָּה מִיָּנִים,
אֶגְזִי פֶרֶךְ וְרִמּוֹנִים,
וְאֵכֹל וְשִׁבְעַת וּבִרְכָּת אֵת יְיָ:
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי:

Door de tafel te dekken met het aantrekkelijke brood
Door vandaag drie maaltijden te houden
Door de geëerde Naam te zegenen en te prijzen
Waak over hem, houdt hem, doe dit, mijn kinderen
Sjabbat is de dag van de Eeuwige

לְעֶרֶךְ בְּשִׁלְחֵן לֶחֶם תְּמוּדוֹת,
לְעֲשׂוֹת הַיּוֹם שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת,
הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד לְבָרֶךְ וּלְהוֹדוֹת,
שִׁקְדוֹ וְשִׁמְרוֹ וְעֲשׂוֹ בְנֵי,
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיִי:

Translation Loewe

Keep ye holy Sabbath rest before your God to-day,
Come, cry out with joyful shout, exulting in your play:
Pleasures mine, treasures fine, take with laughter gay.
Yet be ye mindful, God's command obey:

Day of rest, God hath blest Israel's Sabbath day.

Cease thy weary journey, stay and rest beside the road.
Toil is past, thy burden cast, for I will bear thy load:
Sweetmeats I bring thee, eat thy fill and say:

Day of rest, God hath blest Israel's Sabbath day.

Keep me safe and God will ever guard thee in His sight.
Thou, with all thy tender ones, shalt find in me delight.

Joyful, in chorus, raise the festive lay,

Day of rest, God hath blest Israel's Sabbath day.

Bring me finest dainties, bring me sweets and spices rare:
Crispest nuts and ripest fruit shall be our Sabbath fare.
Raisins and comfits, see their choice array,

Day of rest, God hath blest Israel's Sabbath day

Set twin loaves beside thy cup, so He will bless thy bread.
Feast our guest and with thy best thrice let thy board be spread.
Praise Him Who fed thee, turn to Him and pray,

Day of rest, God hath blest Israel's Sabbath day.

17 אֱלִיהוּ הַנָּבִיא

A D H O Sh W Wa Z
252 242 53 852 145? 137 91 א

Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man die ijverde voor de Naam van God
De man aan wie vrede was beloofd door Jekoetiël
De man die de kinderen van Jisrael benaderde en vergaf
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man wiens ogen twaalf generaties zagen
De man die "de harige" werd genoemd vanwege zijn uiterlijk
De man met een leren riem om zijn lendenen
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man die uitbarstte tegen de zonneaanbidders
De man die haastig zwoer dat er geen regen van de hemel zou zijn
De man die dauw en regen drie jaar tegenhield
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man die wegging om voor zich rust te vinden
De man die de raven voedde, zodat hij niet stierf voor het graf
De man om wie pot en kruik gezegend werden
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man naar wiens leringen de smachtenden aandachtig hoorden
De man die antwoord kreeg door vuur uit de hoge hemelen
De man die men naspreekt: De Eeuwige is de God
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man bestemd om gestuurd te worden uit de hoge hemelen
De man gesteld over alle goede boodschappen
De man, de trouwe gezant, om het hart van kinderen bij de ouders te brengen
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man die riep: ik heb echt in luister geijverd voor de Eeuwige
De man die op vurige paarden reed in de storm
De man die nooit de smaak van dood of graf proefde
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

De man die naast zijn naam ook Tisjbi werd genoemd
Laat om hem onze Torastudie succesvol zijn
Laten we snel uit zijn mond goed beericht horen
Laat hij ons van het duister in het licht brengen
Elijahoe, de profeet, Elijahoe de Tisjbiet, Elijahoe uit Gil'ad
Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

Refrein

אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

1

אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל
אִישׁ בְּשֵׁר שְׁלוֹם עַל יָד יְקוּמִיָּאל
אִישׁ גֵּשׁ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

2

אִישׁ דִּירוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר רְאוּ עֵינָיו
אִישׁ הַנִּקְרָא בְּעַל שַׁעַר בְּסַמְנֵיו
אִישׁ אֲזוּר עוֹר אֲזוּר בְּמַתְנָיו
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

3

אִישׁ זָעַף עַל עוֹבְדֵי חַמְנִים
אִישׁ חָשׂ וְנִשְׁבַּע מִהֵיוֹת גִּשְׁמֵי מַעוֹנִים
אִישׁ טָל וּמָטָר עָצָר שְׁלֹשׁ שָׁנִים
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

4

אִישׁ יָצָא לְמַצוֹא לְנַפְשׁוֹ נַחַת
אִישׁ כָּל־לִלְהוֹתוֹ הַעוֹרְבִים וְלֹא מֵת לְשַׁחַת
אִישׁ לְמַעַנּוֹ נִתְּבָרְכוּ כִּד וְצַפְחַת
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

5

אִישׁ מוֹסְרֵיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים
אִישׁ נִעְנָה בְּאֵשׁ מִשְׁמֵי גְבוּהִים
אִישׁ סָחוּ אַחֲרָיו יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

6

אִישׁ עֲתִיד לְהִשְׁתַּלַּח מִשְׁמֵי עֲרֻבֹת
אִישׁ פֶּקִיד עַל כָּל־בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת
אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב בָּנִים עַל אֲבוֹת
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

7

אִישׁ קָרָא קָנָא קָנָא לִי בְּתַפְאָרָה
אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי אֵשׁ בְּסַעְרָה
אִישׁ שְׁלֹא טַעַם טַעַם מִיתָה וּקְבוּרָה
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

8

אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל שְׁמוֹ נִקְרָא
תִּצְלִיחֵנוּ עַל יָדוֹ בְּתוֹרָה
תִּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּי בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בְּמַהְרָה
תוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֶלָה לְאוֹרָה
אֱלִיהוּ הַנָּבִיא אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלִיהוּ הַגִּלְעָדִי
בְּמַהְרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

De man, Tisjbi, moge ons redden uit de muil van de leeuw
 Moge hij ons goede berichten brengen
 Laat hij on blij maken, de kinderen met de ouders
 Bij de uitgang van de Sjabbats
 Eljahoe, de profeet, Eljahoe de Tisjbiet, Eljahoe uit Gil'ad
 Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

Als geschreven: Ik zend jullie Elia de profeet
 Voordat de grote en vreselijke dag van de Eeuwige komt
 Die het hart van de ouders tot de kinderen doet keren
 En het hart van de kinderen tot de ouders
 Eljahoe, de profeet, Eljahoe de Tisjbiet, Eljahoe uit Gil'ad
 Laat hij snel bij ons komen, met Masjieach ben Davied.

Gelukkig wie zijn gezicht zag in een droom
 Gelukkig wie hem vrede gaf, en die hij dan groette met vrede
 De Eeuwige zegene zijn volk met vrede
 Eljahoe, de profeet, Eljahoe de Tisjbiet, Eljahoe uit Gil'ad
 Laat hij snel bij ons komen, met de Masjieach, de zoon van Davied.

9

אִישׁ תִּשְׁבִּי תִצְלָנוּ מִפִּי אַרְיוֹת
 תְּבַשְׂרָנוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת
 תִּשְׁמְחָנוּ בָּנִים עַל אָבוֹת
 בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת
 אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֱלֹהֵינוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי
 בְּמַהֲרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

10

כְּכַתּוּב הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא
 לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
 וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים
 וְלֵב בָּנִים עַל אָבוֹתָם
 אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֱלֹהֵינוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי
 בְּמַהֲרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

11

אֲשֶׁרִי מִי שְׂרָאָה פָּנָיו בְּחִלּוֹם
 אֲשֶׁרִי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שְׁלוֹם וְהִחְיֶה לוֹ שְׁלוֹם
 יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם
 אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא אֱלֹהֵינוּ הַתִּשְׁבִּי אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי
 בְּמַהֲרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד

18 בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה

A D H M O Sh W Wa
230 239 59 100 845 132 126 86

Dit gedicht van Jaäkov Manoei, zie het acrostichon vanaf strofe twee, is al oud want het is ook te vinden in de Machzor Vitry. De verwijzing naar Elija aan het begin en slot laat zien dat het gedicht over de komst van de Masjieach gaat.

Bij de uitgang van de dag van rust,
Laat Uw volk verademing deelachtig worden,
Stuur de Tisjbiet naar de zuchtende,
Zodat verdriet en zuchten vluchten.

Het is passend voor U, mijn Rots
Mijn verstrooide volk te verzamelen
Uit de macht van het wrede volk
Dat voor mij een kuil gegraven heeft.

God, wek op de tijd voor liefde
Door het volk te redden dat vraagt
Uw goedheid te zien door de komst van de verlosser
Voor de verstrooide en verstoten shapen

Roep uit de redding voor het volk van overvloed
God, met meer dan tienduizend banieren
Moge de komende week er een zijn
Van redding en verademing.

Tsion, beroofd van haar kinderen
Die nu veracht wordt
Laat haar snel gehuwd zijn
Een blijde moeder van kinderen

De bronnen zullen dan stromen
En de verlost van de Eeuwige zullen terugkeren
En de wateren van de redding scheppen
En de kwelling zal vergeten zijn.

Leidt Uw volk als een barmhartige vader
Het niet langer eenzame volk zal spreken
Het woord van de Eeuwige, die betrouwbaar is
Wanneer U de belofte in stand houdt.

En de geliefden, overlevenden van het besluit
Ze zullen krachtig uitbarsten in hun gezang
Zonder een schreeuw, en zonder narigheid
Er is geen gevankelijke wegvoering, en er is geen schreeuw.

Moge deze maand zijn
Als de profetie van de vader der zieners
En moge er in dit huis gehoord worden
Het geluid van blijdschap en het geluid van vreugde.

1
בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה,
הַמָּצִיא לְעַמְּךָ רוּחָה,
שֶׁלַח תִּשְׁבִּי לְנִאֲנָחָה,
וְנָס יִגּוֹן וְאֲנָחָה.

2
יְיָ אֱלֹהֵינוּ ¹⁵⁷ לֵךְ צוּרִי,
לְקַבֵּץ עִם מְפֹזְרֵי
מִיד גּוֹי אֲכֻזִּי,
אֲשֶׁר כָּרַה לִּי שׁוּחָה

3
עַתָּה דוֹדִים תַּעֲוֹרֵר אֵל,
לְמַלֵּט עִם אֲשֶׁר שׁוֹאֵל
רְאוּת טוֹבָךְ בְּבוֹא גּוֹאֵל,
לְשֵׁה פְזוּרָה וְנִדְחָה

4
קָרָא יֵשַׁע לְעַם נִדְבָה,
אֵל דָּגוּל מִרְכָּבָה
יְהִי הַשְּׂבוֹעַ הַבָּא,
לִישׁוּעָה וּלְרוּחָה

5
בֵּית צִיּוֹן הַשְּׁכוּלָה,
אֲשֶׁר הִיא הַיּוֹם גְּעוּלָה
מִהֲרָה תִּהְיֶה בְּעוּלָה,
אִם ¹⁵⁸ הַבָּנִים שְׂמֵחָה ¹⁵⁹

6
מִלְּעִינּוֹת אֲזִי יוֹבּוֹן,
וּפְדוּיֵי יִי יִשׁוּבּוֹן
וּמִי יֵשַׁע יִשְׁאָבוֹן,
וְהַצָּרָה נִשְׁכָּחָה

7
נִחָה עַמְּךָ כְּאֵב רַחֲמֵן,
יִצְפָּצְפוּ עִם לֹא אֶלְמֵן
דָּבָר יִי אֲשֶׁר נֶאֱמַן,
בְּהַקִּימָךְ הַבְּטָחָה

8
וְיָדִידִים פְּלִיטֵי חֶרֶץ,
נִגְיָנָתָם יִפְצְחוּ בְּמֶרֶץ
בְּלִי צוּחָה וּבְלִי פֶרֶץ,
וְאֵין ¹⁶⁰ יוֹצֵאת וְאֵין צוּחָה

9
יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה,
כְּבִוְיָאֵת אֲבֵי חוּזָה
וְיִשְׁמַע בְּבֵית זֶה,
קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמֵחָה

157. D heeft יָאָה; O, H, A, M, SH, W geven יְיָאָה.

158. O, H, A, M, Sh, W geven אִם, D בָּאִם.

159. Teh. 113:9.

160. O, A, M, Sh, W geven וְאֵין, H als D וְאֵין.

De Sterke zal onze verzoeken vervullen
 De Machtige zal onze verzoeken uitvoeren
 En Hij zal naar het werk van onze handen zenden
 Zegen en succes.

Bij het uitgaan van de dag van gejuich
 Uw Naam is "Vreeswekkend handelen"
 Zend de Tisjbiet naar het uitverkoren volk
 Met steun, blijdschap, en rust.

Het geluid van vreugde en zang
 Onze lippen zullen dan juichen
 Ach Eeuwige, red ons toch
 Ach Eeuwige, breng succes.

10

חֲזֵק יְמֵלָא מְשָׁלוֹתֵינוּ,
 אֲמִיץ יַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתֵּינוּ
 וְהוּא יִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו,
 בְּרָכָה וְהַצְלָחָה

11

בְּמוֹצָאי יוֹם, גִּילָה,
 שִׂמְךָ נוֹרָא עָלֶיךָ
 שִׁלַּח תִּשְׁבִּי לְעַם סִגְלָה,
 רוּחַ שְׂשׂוֹן וְהַנְחָה

12

קוֹל צִהְלָה וְרִנָּה,
 שִׁפְתֵינוּ אֶז תִּרְנְנָה
 אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא,
 אָנָּה יְיָ הַצְלִיחָה

19 חֲדָשׁ שְׁשׁוֹנִי

A D H O Sh W Wa Z
232 240 62 846 134 128 86 א

Dit lied is ook reeds te vinden in de Machzor Vitry. De dichter is onbekend. Sommige vinden de naam Chassan in de eerste twee regels, anderen de naam Oeri in de derde regel. Aangezien er sprake is van een alfabetisch acrostichen (van alef tot qof, en met sin in plaats van samech), is het de vraag of er zo naar een naam gezocht moet worden.

Vernieuw toch, God, mijn vreugde, en breng
Elijahoe, de profeet.

חֲדָשׁ שְׁשׁוֹנִי אֶל נָא וְהִבִּיא
אֶת אֱלִיהוֹ הַנָּבִיא

Maak krachtig en versterk de zwakheid van mijn hand
Zegen mijn werk en al mijn bezigheden
Mijn Verlosser, denk aan mijn ellende en mijn ongeluk
Stel Uw goede woord in om mij aan te moedigen.
Zend haastig -- en verheug mijn hart daarmee
Elijahoe, de profeet.

אֲמַץ וְחִזַּק רַפְיוֹן יָדִי
בְּרַךְ מְלֹאכְתִּי וְכָל מַעֲבָדִי
גִּזְאוֹלִי זְכוֹר עֲנִי וּמְרוֹדִי
דְּבַרְךָ הַטּוֹב הֶקֶם לְעוֹדֵדִי
הֲרִץ וּשְׁלַח וְשִׂמַּח לְבָבִי
אֶת אֱלִיהוֹ הַנָּבִיא

Wijs aan en maak gereed voor mij voldoende voorraad
Bestem mijn voedsel, en het brood waar ik recht op heb
Melk van de rijkdom van de volken, maak haast mij te voeden
Verzadig mijn kind en zuigeling met Uw goedheid
Dat mijn Masjieach kome naar de stad van mijn inwoning
Elijahoe, de profeet.

וְעַד הֵכֵן דֵּי סְפוּקִי
אֶמְן מְזוֹנִי וְלֶחֶם חֶקִּי
חֶלֶב חֵיל גּוֹיִם חִישׁ לְהִנְקִי
טוֹבֶךָ תִּשְׂבַּע עוֹלָלִי וַיּוֹנֵקִי
יָבֵא מְשִׁיחִי לְעִיר מוֹשְׁבִי
אֶת אֱלִיהוֹ הַנָּבִיא

Maak voor dit volk balsem om de pijnen te verbinden
Brood om te eten, en kleding om aan te trekken
Laat mijn vijand kijken, het zien, en zich schamen
De woning op de berg Seir moge U binnenkort veroveren
Mijn vreugde zal groeien als ik om mij heen zie
Elijahoe, de profeet.

כּוֹנֵן לְעַם זֶה צָרִי צִירִים¹⁶¹ לְחִבּוֹשׁ
לֶחֶם לְאֹכֹל וּבְגָד לְלַבּוֹשׁ
מְשַׁנְאֵי יַחֲזֶה יָרֵא וַיִּבּוֹשׁ
נֹהֵר הָרָשָׁעִיר בְּקִרְוֹב תִּכְבּוֹשׁ
שְׁשׁוֹנִי יִגְדֵּל בְּרָאוֹת סְבִיבִי
אֶת אֱלִיהוֹ הַנָּבִיא

Moge U snel een einde maken aan Ammon en Moav
Moge U binnenkort Uw verlossing voor Uw volk laten zien
Moge U Tsion vullen met leden van dit volk
Dan zullen we opgaan naar de stad van de Grote Koning
Laat zeker wonen onder het volk van het bijzondere land
Elijahoe, de profeet.

עֲמוֹן וּמוֹאָב מִהֲרָה תִּכְלֶה
פְּדוּתְךָ לְעַמְּךָ בְּקִרְוֹב תִּגְלֶה
צִיּוֹן תִּמְלֵא מַעַם אֶלֶּה
קִרְיַת מֶלֶךְ רֵב אֶז נַעֲלֶה
שָׁכֵן תִּשְׁכֵּן תוֹךְ עַם צָבִי
אֶת אֱלִיהוֹ הַנָּבִיא

161. D geeft צִירִים צִירִים; O geeft in de tekst צִירִי צִיר (zo ook in Sh), echter in een voetnoot de lezing צִיר צִיר (zo ook in A, H, W).

20 אֲגִיל וְאֶשְׂמַח

A	D	H	M	O	Sh	W	Wa	Z
236	<i>240</i>	64	106	<i>847</i>	136	129	<i>87</i>	8

Ik zal juichen en blij zijn in mijn hart
Als ik zie dat met mijn vijanden
U mijn strijd strijdt
En dat U een verlosser brengt voor TSION
Een man, een nakomeling die U doet ontspruiten
Elijahoe, de Tisjbiet, en Koning Masjieach

Daarom op de volkeren gezamenlijk
Zal vallen angst en vrees
Hun hart zal schrikken
Op het moment dat het ene volk opkomt
Want Hij zal hun paden succesvol maken
Elijahoe, de Tisjbiet, en Koning Masjjeach

Ook van oost tot west
Zal Hij ontwaken om een grote slachting an te richten
In Edom en Arabië
Door gereed te maken oorlog en slag
Hij zal het uitschreeuwen tegen Zijn vijanden
Elijahoe, de Tisjbiet, en Koning Masjjeach

Kwaadwillig zijn de koningen van de aarde
Jetoer, Nafiesj en Kedma
Misjma en Doema
Zullen vluchten naar het zuiden en het westen
Omdat jullie verjagen zal
Elijahoe, de Tisjbiet, en Koning Masjjeach

1
אָגִיל וְאַשְׁמַח בְּלִבִּי
בְּרֹאוֹתַי כִּי מֵאֲדִיבִי
תָּרִיב רִיבִי
וְלִצִּיּוֹן גּוֹאֵל תָּבִיא
אִישׁ צֶמַח תְּצַמִּית
אֲלֵיהֶם הִנְבִּיא וּמִלֵּךְ הַמְשִׁיחַ

2
לְכֵן בַּעֲמִים יִחַד
תִּפּוֹל אִמָּה וּפָחַד
לְבָם יִפְחַד
בַּעַת יַעֲלֶה גּוֹי אֶחָד
וְאוֹרְחוֹתָיו יַעֲלִית
אֲלֵיהֶוּ הַנִּבְיָא וּמִלֵּךְ הַמַּשִּׁיחַ

3
עוד מִמְּזוּרָה לְמַעַרְב
יַעֲזוֹר לַעֲשׂוֹת הָרֶגֶר רַב
בְּאָדָם וְעַרְב
לְעֶרְוָה מִלְחָמָה וְקָרֵב
עַל אוֹיְבָיו יִצְרִית
אֲלֵיהֶם הַנְּבִיא וּמִלֵּךְ הַמִּשִּׁיחַ

4
 יָדִים מֶלֶךְ אֲדָמָה
 יִטּוֹר נִפִּישׁ וְקִדְמָה
 מִשְׁמַע וְדוּמָה¹⁶²
 נִסּוֹ נִגְבָּה וְיִמָּה
 אֲשֶׁר אֲתֹכֶם יִבְרִית
 אֲלֵיהֶוּ הַנִּבְיָא וּמִלֵּךְ הַמִּשְׁחִית

162. Vijf van de twaalf zonen van Jismaël, genoemd in Bresj. 25:14-15 : יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁמֶתָם לְתוֹלְדֹתָם בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל : נָבִית וְקֹדֶר וְאֶדְבָּאֵל וּמִבְשֵׁם וּמִשְׁמַע וְדוּמָה, וּמִשָּׂא : חֹדֶד וְתִימָא יָטוּר נְפִישׁ וְקֹדְמָה :

Juicht, jullie reizigers allemaal
Want, zie, de frisse inheemse boom
Zijn licht verspreidt zich
Stengel, kruin en bloesem
Zal bloeien op de berg Tsion
Elijahoe, de Tisjbiet, en Koning Masjieach

5
 רָנוּ כָּל עֲבָרֵי אוֹרֶחַ
 כִּי הִנֵּה רַעְנָן אֶזְרַח¹⁶³
 אוֹרוֹ זָרַח
 קָנָה כְּפָתוֹר וּפָרַח
 עַל הַר צִיּוֹן יִפְרֹחַ
 אֵלֵיהֶוּ הַנְּכִיבִי וּמִלֵּךְ הַמְּשִׁיחַ

163. Vgl. Teh. 37:35 : רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעַרֵּה כְּאֹזְרָה רַעֲנָן.

21 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

A D H O Sh W Wa
 238 240 66 847 137 130 87

Een lied geschreven door ene Avraham, zo naar het acrostichon, van wie we verder niets weten.

God moge ons ondersteunen
 Zegen bij onze rijkdom
 En geef ons een goed geschenk
 In al onze bezigheden
 God moge ons ondersteunen.

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ
 בְּרָכָה בְּמַאֲדֵנוּ
 וְזָכַד טוֹב יִזְכְּדֵנוּ
 בְּכָל מְשָׁלַח יְדֵינוּ
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

Op de eerste dag voor het werk
 moge Hij voor ons zegen bevelen
 En op de tweede dag eveneens
 Moge hij onze beraadslaging zoet maken
 God moge ons ondersteunen.

בְּיוֹם רִאשׁוֹן לְמַלְאכָה
 יֵצֵא אֶתֵּנוּ בְּרָכָה
 וְיוֹם הַשְּׁנִי כְכָה
 יִמְתִּיק אֶת סוּדֵנוּ
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

Vermeerder mijn hulptroepen
 Op de derde en de vierde
 Op de vijfde, maar zonder vernieling
 Moge Hij onze verlosser zenden
 God moge ons ondersteunen.

רַבָּה צָבָאֵי יִשְׁעֵי
 בְּשָׁלִישֵׁי וּבְרִבְעֵי
 בְּחִמִּישֵׁי אֲךָ לֹא בְעֵי
 יִשְׁלַח אֶת פִּוְדֵנוּ
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

Maak het slachten gereed
 Op de zesde dag een offer
 Van heiligheid, lof en lofprijzing
 Voor al onze aantrekkelijke daden
 God moge ons ondersteunen.

הָכֵן טְבוּחַ טָבַח
 בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי זָבַח
 קֹדֶשׁ הַלּוּל וְשִׁבַּח
 עַל כָּל מַחְמַדֵּינוּ
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

Lekkernijen voor onszelf
 Worden gegeven op onze heilige dag
 Onze bedden zijn verfrist
 En de nacht is licht voor ons
 God moge ons ondersteunen.

מִלֶּעֲדָנִים לְנַפְשָׁנוּ
 נִתְּן בְּיוֹם קֹדְשָׁנוּ
 וְרַעֲנָנָה עֲרֻשָּׁנוּ
 וְלַיְלָה אֹר בְּעֵדֵנוּ
 אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ

22 אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי

A D H O Sh W Wa
240 240 68 847 138 131 88

Het acrostichon verwijst naar een dichter Nachman, volgens sommigen Nachman van Regensburg

Mijn God laat snel mijn Verlosser
Uw knecht mij wijsheid leren,
De verkondiger van het goede, mijn God,
Elijahoe de profeet

¹
אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי
עֲבָדְךָ יִשְׁכִּילִי
מִבְּשֶׁר טוֹב אֵלַי
אֶת אֱלִיהוֹ הַנְּבִיא

Schoon zijn op de bergen
De gezonden van de Maker van de bergen
En de voeten van de verkondigers
Met de uitspraak: Keer terug! Keer terug!

²
נִאֻו עַל הַהָרִים
שְׁלוּחֵי יוֹצֵר הָרִים
וְרַגְלֵי הַמְּבַשְּׂרִים
בְּאֶמּוֹר שׁוּבִי שׁוּבִי¹⁶⁴

Mijn God laat snel mijn Verlosser ...

אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי

Verberg voor een kort ogenblik
Iedere ziekte en elke plaag
Uw vijanden zal ik slaan
Op de dag van de wraak in mijn hart.

³
חֲבִי כִמְעַט רָגַע¹⁶⁵
כָּל מַחֲלָה וְכָל נֹגַע
אוֹיְבֶיךָ¹⁶⁶ אֶפְגַּע
יוֹם נִקְם בְּלִבִּי

Mijn God laat snel mijn Verlosser ...

אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי

Uw Koning zal bij u komen
U bent helemaal mooi
En tegenover U mijn vriend
De Giladiet, de Tisjbiet.

⁴
מֶלֶכְךָ יָבֹא לָךְ
יָפָה אֶת כָּלְךָ
וְרַעֲיָתִי לְמוֹלָךְ
גִּלְעָדִי הַתִּשְׁבִּי

Mijn God laat snel mijn Verlosser ...

אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי

Van honing zullen de lippen
Druipen van de kinderen van de duif
Want de tijd voor gunstbewijs is gekomen
Tsion, bemind erfdeel.

⁵
נֹפֶת תִּשׁוּפְנָה
שִׁפְתֵי בְנֵי יוֹנָה
כִּי בָא עֵת לְחֻנּוּנָה
צִיּוֹן נַחֲלַת צְבִי

Mijn God laat snel mijn Verlosser ...

אֱלִי חַיִּשׁ גּוֹאֲלִי

164. Vgl. Jesj. 52:7 : אֱלֹהֶיךָ : אֲמַר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ : מִה־נֹּאֻו עַל־הַהָרִים רַגְלֵי מִבְּשֶׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מִבְּשֶׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֲמַר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ :

165. Vgl. Jesj. 26:20 : לָךְ עַמִּי בָּא בְּחֻדְרֶיךָ וְסִגְרָה דְּלִתְךָ דָּלְתְךָ בְּעַדְךָ חֲבִי כִמְעַט־רָגַע עַד־יַעֲבוּר־יַעֲבֹר־נָעָם :

166. Voor de vorm, vgl. Echa 2:16.

23 אָדיר אַיִם וְנוֹרָא

A D H M O Sh W Wa Z
242 241 69 107 848 140 131 88 א

Traditional מלכה מלווה zemer, in de vorm van een alfabetisch acrostichon.

Rebbe Boroeh van Medzhybizh leerde dat zijn grootvader, de Baal Shem Tov, placht te zeggen dat hij niet begreep “waar iemand zijn kracht voor de hele week vandaan haalde als hij niet ‘Dror Jikra’ zong bij Sjalosj Seoedos en ‘Adir Ayom’ tijdens ‘Melave Malka’.”

Machtige, Vreselijke en Vreeswekkende
In mijn nood roep ik tot U
De Eeuwige is bij mij, ik vrees niet.

אָדיר אַיִם וְנוֹרָא
בְּצַר לִי לֹךְ אֶקְרָא
יְיָ לִי לֹא אֵירָא¹⁶⁷

Omhein de bres in Mijn Tempel
Vaandeldrager, verhaast de rodogige
Eeuwige wees mijn helper

גְּדוֹר פְּרֻצַּת הַיְכָלִי
דְּגוּל מִהַר חֲכָלִילִי
יְיָ הִיָּה עֹזְרִי לִי¹⁶⁸

Zie, U bent mijn hoop
En ik hoop op Uw redding
Mijn Heer, de kracht van mijn redding.

הֵן אַתָּה תְּקוּנָתִי
וְלִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי
אֲדֹנָי עֹז יִשׁוּעָתִי¹⁶⁹

Pure, met onschuldige handen
Wees de uitgestoken handen gunstig gezind
Eeuwige, Geduldige.

זָךְ וְנָקִי¹⁷⁰ כַּפַּיִם
חֵן פּוֹרֵשִׁי כַּפַּיִם
יְיָ בָּאֵרֶךְ אַפַּיִם¹⁷¹

Bespoedig Uw goedheid voor Uw volk
Moge het over ons komen als Uw woord
Eeuwige doe het omwille van Uw Naam.

טוֹבָךְ תַּחֲיֵשׁ לְעַמְּךָ
יְהִי עָלֵינוּ כְּנֹאמְךָ
יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ¹⁷²

Sticht het huis van Uw vestiging
Om daar Uw schapen te doen liggen
Eeuwige in het licht van Uw gelaat.

כּוֹנֵן בֵּית מְכוּנָךְ
לְהַרְבֵּץ בּוֹ צֹאנְךָ
יְיָ בָּאוֹר פָּנֶיךָ¹⁷³

Vanwege de vrees mij te redden
Leid mij naar Tsion, mijn heilig lot
Mijn Heer hoor toch naar mijn stem.

מִפְּחַד לְהַצִּילִי
נְהַלְנִי לְצִיּוֹן קֹדֶשׁ גּוֹרְלִי
אֲדֹנָי שְׁמִעָה בְּקוֹלִי¹⁷⁴

Sterk en steun hen die zich haasten
Help toch hen die overblijven
Eeuwige, die de bergen gemaakt heeft.

סֹעֵד וְסִמּוּךְ לְנִמְהָרִים
עֲזֹר נָא אֶת הַנִּשְׁאָרִים
יְיָ יוֹצֵר הָרִים¹⁷⁵

Bevrijd Uw volk van de machtigen
Uw schapen uit de hand van de scheerders
Eeuwige die de wolken maakt.

פְּדֵה עַמְּךָ מֵעֲזִים
צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים
יְיָ עֲשֵׂה חֲזִיזִים¹⁷⁶

167. Teh. 118:6.

168. Teh. 30:11.

169. Teh. 140:8.

170. A geeft וְנוֹרָא, D, H, O, Sh, W hebben וְנוֹרָא.

171. BeMidbar 14:18.

172. Jirm. 14:7.

173. Teh. 89:16.

174. Teh. 130:2.

175. Vgl. Amos 4:13.

176. Zech. 10:1.

Breng het einde, vertroosting, nader
 Heb medelijden met het volk zonder medelijden
 Eeuwige, machtig Strijder.

Woon als vanouds in onze tent
 Voor altijd, God, onze Schepper
 Eeuwige, onze Koning Hij is het het die mij zal redden.

קָרֵב קֶץ נִחְמָה
 177 רַחֵם אֶם לֹא רַחֲמָה
 178 יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה

שָׁכֹן כִּמְאֵז בְּאֹהֲלֵנוּ
 תָּמִיד אֶל מְחוֹלֵלֵנוּ
 179 יְיָ מֶלְכֵנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ

177. Vgl. Hosj 1:6, 8.

178. Sjemot 15:3.

179. Jesj. 33:22.

24 אִישׁ חֲסִיד הָיָה

A D H M O Sh W Wa Z
244 241 71 109 848 141 133 89 א

Na een alfabetisch acrostichon (met de ת twee maal herhaald) volgt het acrostichon met de naam van de dichter:
ישי בר מרדכי חזק.

Er was eens een vrome man
Zonder voedsel of spijs.

אִישׁ חֲסִיד הָיָה.
בְּלִי מִזֹּון וּמִחֵיָה:

In zijn huis studeerde hij, omdat hij zich schaamde
Omdat hij geen kledingstuk had om aan te trekken.

בְּבֵיתוֹ עוֹסֵק מִלְבוּשׁ.
וְאֵין בְּגָד לְלָבוֹשׁ:

Hij zorgde voor een waardevolle vrouw
En ook nog voor vijf kinderen.

לְיוֹנָן בְּחִשּׁוּבָה אִשָּׁה.
וְגַם בְּבָנִים חֲמִשָּׁה:

Zijn vrouw zei hem
We kunnen het niet langer ontkennen.

דְּבָרָה לּוֹ הָאִשָּׁה.
יֹתֵר אֵין לְהַתִּיָּאֵשׁ:

We zitten toch zonder brood om te eten
In naaktheid en gebrek aan alles.

הַמִּבְלִי לֶחֶם לֶאֱכֹל.
בְּעָרוֹם וּבְחוֹסֵר כָּל:

Jij hebt Tora gevonden, omdat je daar moeite voor deed
Maar wat moeten wij vanaf heden eten?

וְתוֹרָה מָצָאתָ כִּי יָגַעְתָּ.
מִה-נֹאכַל מֵעַתָּה:

Voorzichtig, als een gewapend man
Moet je naar de markt gaan.

זָהִיר כְּכֹר נְשׁוּק.
הֲלֹא תֵצֵא לְשׁוּק:

Genadig en barmhartig in Zijn hoge woning
Misschien zal Hij ons weldoen in zijn barmhartigheid.

חֲנוּן וְרַחוּם בְּמִרוֹמָיו.
אוֹלֵי יִגְמְלֵנוּ בְּרַחֲמָיו:

De Algoede is een toevlucht voor wie op Hem hopen
Hij doet de wil van hen die Hem vrezen.

טוֹב לְקוֹי מַחֲסֵה.
רָצוֹן יִרְאֵיו יַעֲשֶׂה:

Je geeft raad met kennis en wijsheid
Maar jouw raad blijft zonder instemming.

יַעֲצֵת בְּדַעַת וּבְחִכְמָה.
עֲצָתְךָ בְּלִי לְהִסְכִּימָה:

Want mijn uitgaan is tot schaamte en schande
Zonder bedekking en kleding

כִּצְאָתִי לְבִשָּׁת וְלִכְלָמָה.
מִבְּלִי כְסוּת וְשִׁלְמָה:

Ik heb niets om te wisselen
Zelfs niet iets als een peroeta.

לֹאִין בִּידִי לְפֹרֶטָה.
אֶפִּילוּ שָׁוָה פְּרוּטָה:

Zij haastte zich en vroeg bij de burens
Mooie passende kleren.

מְהֵרָה וְשָׁאַלָה מִשְׁכַּנִּים.
מִלְבוּשִׁים נְאִים מִתְקַנִּים:

Hij kleedde zich en wierp zijn last
Op de Eeuwige, die hij beminde.

נָלַבֵּשׁ וְהִשְׁלִיךְ יְהוָה.
עַל יְיָ אֲשֶׁר אָהָבוֹ:

Zijn kinderen zeiden in hun gebed
Laat de arme niet beschaamd terugkeren.

סָחוּ¹⁸⁰ יְלָדָיו בְּפִלּוֹם.
אֶל יְשׁוּב דָּךְ נִכְלָם:

180. De spelling met de historische juiste sin in A: שְׁחוּ; O heeft een drukfout שְׁדוּ.

Hij ging naar de markt vol hoop
En zie, Eljahoe, de profeet, kwam hem tegemoet.

De heraut zei hem
Vandaag zul je echt rijk worden.

Geef mij in alles bevel, uwe hoogheid,
Want, zie, ik ben uw knecht.

Maak duidelijk: Wie heeft de kennis
Om een slaaf te kopen zonder weerga.

Hij mompelde: Hoe kan hij zijn status veranderen,
Een slaaf zijn meester verkopen?

Toen bracht hij wijsheid in zijn binnenste
En hij pakte hem aan zoals zijn heer zou doen.

Een koopman kocht hem met liefde
Voor achthonderduizend goudstukken.

Hij vroeg hem: Wat is je beroep?
Heb je kennis op het terrein van de bouw?

Compleet een hal en een paleis
Kijk dan bij je een vrij man.

Op de eerste dag van de werkzaamheden
Werkte hij met arbeiders.

Maar te middernacht riep hij om hulp
Antwoord mij Vreeswekkende in handel

Ik heb het gepland en ik ben verkocht zodat men mij slaaf kon maken
Om Uw eer, en niet om mijn eer.

Schepper van de wereld als bezit
Maakt U toch dit gebouw af.

Laat Uw genade mijn smeking verwarmen
Want mijn intentie is ten goede.

Genadige engelen uit Zijn woning
Begonnen het toen te bouwen.

De koninklijke bouwlieden vermeerderden
En het gehele werk werd voltooid.

De koopman werd blij toen hij het zag
Omdat zijn werk voltooid was.

עָבַר בְּשׁוּק בְּשִׁבְרָתוֹ¹⁸¹.
וְהִנֵּה אֵלֵיהּ הִנְבִּיא לְקִרְאָתוֹ:

פֶּץ לוֹ הַמְבַּשֵּׁר.
בְּאַמַּת הַיּוֹם תִּתְעַשֶּׂר:

צֹנִי בְּכָל כְּבוֹדְךָ.
כִּי הִנְנִי עֲבָדְךָ:

קָרָא לְמִי בְּדַעְתּוֹ.
קְנוֹת עָבֵד אֵין כְּמוֹתוֹ:

רַחֵשׁ אִידָּךְ יִשְׁנֶה דִּינוֹ.
עָבֵד לְמַכּוֹר אֵת אֲדוֹנוֹ:

שֵׁת לוֹ חֻכְמָתוֹ בְּקֶרְבוֹ.
וְהִחְזִיק בּוֹ כְּמוֹ רֵב:

תִּגַּר קָנָאוּ בְּאַהֲבִים.
בְּשִׁמוּנָה מְאוֹת אֶלֶף זְהוּבִים:

תִּבְעוּ מֵה מְלֹאכְתְּךָ.
אִם בְּבִנְיָן חֻכְמָתְךָ:

תְּכַלִּית טְרַקְלִין וּפְלִטְרִין.
הֲרִי אֶתָּה בֶּן חוֹרִין:

יּוֹם רֵאשׁוֹן בְּמַפְעָלִים.
פָּעַל עִם פּוֹעָלִים:

שְׁוֹעַ בְּחֻצֵי הַלֵּילָה.
עֲנִנִי נוֹרָא עַלֵּילָה:

יִזְמַתִּי וְנִמְכַּרְתִּי לְהַעֲבִידִי.
לְכְבוֹדְךָ וְלֹא לְכְבוֹדִי:

בּוֹרָא עוֹלָם בְּקִנְיָן.
הַשֵּׁלֶם זֶה הַבְּנִיָּן:

רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ¹⁸² בְּחִנִּינִתִּי.
כִּי לְטוֹבָה כּוֹנֵנִתִּי:

מְלֹאכֵי רַחֲמִים מְמַעֲנָתוֹ.
אֲזַחֵלּוּ לְבִנּוֹתוֹ:

רַבּוֹ בְּנִי¹⁸³ הַמְּלוֹכָה.
וְתִשְׁלֶם כָּל־הַמְּלָאכָה:

דְּעָה הַסּוֹחֵר בְּרֵאוֹתוֹ.
כִּי נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ:

181. A, D, H, O geven בְּשִׁבְרָתוֹ; Sh, W בְּסִבְרָתוֹ.

182. A, H, O geven יִכְמְרוּ; D יִכְמְרוּ.

183. Zo D, H, M; A, O geven בְּנִי; W geeft בּוֹנִי en בְּנִי.

Compleet met prachtige torens
Zoals past bij de bouwers.

כָּלוּלָת מִגְדָּלִים נָאִים.
לְפִי עֲנִין הַבְּנָאִים:

‘Laat het bij U nu in herinnering zijn
Wat U gisteren verklaarde.

יִזְכֹּר לְךָ עֲתָה.
אֶתְמוּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:

Bevrijd mij zekerlijk en duidelijk
Zoals U sprak over de omstandigheid van vrijheid.’

חֲפֹשֵׁנִי בּוֹדָאִי וּבְכִרּוֹר¹⁸⁴.
כְּנִמְתָּ לְעֲנִין שְׁחִרּוֹר:

Hij deed het naar waarheid gestand
En de man van de waarheid vloog hem heen.

זֶה קִיָּמוֹ בְּאֵמֶת.
וּפָרַח לוֹ אִישׁ הָאֵמֶת:

184. Zo, en eveneens in de volgende regel, met vocaal ו, A, D, H, M, Sh, W; וּבְכִרּוֹר en שְׁחִרּוֹר als variant in Z.

26 הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל

A D H O Wa Z
218 244 78 861 94 א

Hij die scheiding maakt tussen het heilige en het doordeweekse
Moge Hij onze zonden vergeven
Ons nageslacht en onze rijkdom moge Hij vermeerderen als het zand
En de sterren in de nacht.

De dag bewoog zich als de schaduw van een palmboom
Ik roep uit tot God dat Hij voor mij vervult
wat de Wachter zei
De morgen komt en ook de nacht.

Uw rechtvaardigheid is als de berg Tabor
Moge U voorbijgaan aan mijn zonden
Als de dag van gisteren die voorbijgaat
En als een wachtperiode in de nacht.

De tijd van mijn middagoffer is voorbij
Wie kan mij ruste geven?
Ik heb mij vermoeid met mijn zuchten
Ik ben nat van tranen iedere nacht.

Laat mijn stem niet terzijde geschoven worden
Open toch de verheven poort voor mij
Want mijn hoofd is vol dauw
Mijn lokken met de dauwdruppels van de nacht

Verhoor, Vreeswekkende en Vreselijke,
Ik roep om hulp, geef uitkomst
In de schemering, in de avond van de dag
In het midden van de nacht.

Ik riep tot U, Eeuwige, help mij
Maak mij het levenspad bekend
Maak een einde aan mijn armoede
Van de dag naar de nacht.

Zuiver de onreinheid van mijn daden
Zodat zij die mij krenken niet kunnen zeggen
Waar is toch de God die mij gemaakt heeft
Die de liederen geeft in de nacht?

In Uw hand zijn we als klei
Vergeef toch van klein tot groot
Dag aan dag verkondigt uiting van lof
Evenals nacht na nacht.

הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל
חֲטָאֵתֵינוּ הוּא יַמְחוֹל
זְרַעֲנוּ וְכִסְפֵּנוּ יִרְבֶּה כְּחוֹל
וְכִכּוּכֵם בְּלֵילָה

יוֹם פָּנָה כַּצֵּל תִּמָּר
אֶקְרָא לֹאֵל עָלַי גּוֹמֵר
אָמַר שׁוּמֵר
אֶתָּא בִּקְרָ וְגַם לַיְלָה²⁰⁸

צִדְקָתְךָ כְּהַר תַּבּוֹר
עַל-חֲטָאֵי עֲבוֹר תַּעֲבוֹר
כִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר²⁰⁹
וְאִשְׁמוּרָה בְּלֵילָה

חִלָּפָה עֹנֶת מִנְחָתִי
מִי יִתֵּן מִנוּחָתִי
יִגְעֵתִי בְּאַנְחָתִי
אֲשַׁחֶה בְּכָל לַיְלָה²¹⁰

קוֹלִי בֶל יִנָּטֵל
פֶּתַח לִי שַׁעַר הַמִּנָּטֵל
שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טֵל
קוֹצוֹתֵי רִסְיִסִי לַיְלָה²¹¹

הַעֲתֵר נֹרָא וְאִיוִם
אֲשׁוּעַ תְּנָה פְדִיוִם
בְּנֶשֶׁף בַּעֲרֵב יוֹם
בְּאִשׁוֹן לַיְלָה²¹²

קְרָאתִיךָ יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי
אֲרַח חַיִּים תּוֹדִיעֵנִי
מִדְּלוֹת תִּבְצַעֵנִי
מִיוֹם וָעַד לַיְלָה

טָהַר טָנוּף מַעֲשֵׂי
פֶּן יֹאמְרוּ מִכַּעֲסִי
אֵיךְ נָא אֱלֹהֵי עוֹשֵׂי
נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלֵילָה

נָחֲנוּ בִידֶךָ כְּחֹמֶר
סִלַּח נָא עַל קֶל וְחֹמֶר
יוֹם לְיוֹם יִבְיַע אָמַר
וְלַיְלָה לַלַּיְלָה

208. Jesj. 21:12; de nieuwe morgen die verlossing brengt voor Zijn volk, en de nacht die de verglding brengt voor hun vijanden.

209. Vgl. Teh. 90:4 : בְּלֵילָה וְאִשְׁמוּרָה בְּלֵילָה : 4 : 90 : תֵּה .

210. Vgl. Teh. 6:7 : אֲמַסָּה : עֲרֵשִׁי מִשְׁתִּי בְּדַמְעָתִי עֲרֵשִׁי אֲמַסָּה : 7 : 6 : תֵּה .

211. Sjier 5:2 : לַיְלָה : רִסְיִסִי לַיְלָה : 2 : 5 : שִׁי .

212. Misjle 7:9 : בְּנֶשֶׁף בַּעֲרֵב יוֹם בְּאִשׁוֹן לַיְלָה וְאִפְלָה : 9 : 7 : מִשְׁלֵה .

Hij die scheiding maakt tussen het heilige en het doordeweekse
Moge Hij onze zonden vergeven
Ons nageslacht en onze rijkdom moge Hij vermeerderen als het zand
En de sterren in de nacht.

הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹול
חַטֹּאתֵינוּ הוּא יִמְחֹל
זְרַעֲנוּ וְכֶסֶפֶנוּ יִרְבֶּה כְּחֹול
וְכִכּוֹכָבִים בְּלַיְלָה

צמאה נפשי 27

A Sh Z
90 66 א

Tekst van Rabbenoe Avraham Ibn Ezra. De Chasam Sofer benadrukte het belang van het zingen dan wel voordragen van dit lied op vrijdagavond. Gezien de inhoud van het laatste vers was het oorspronkelijk bedoeld als inleiding op het Nisjmat-gebed, gezegd op Sjabbat-morgen en feestdagen.

Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God,
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

צמאה נפשי לאלהים לאל חי
לבי ובשרי ירגנו לאל חי
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

De enige God die mij geschapen heeft, en die zegt: Ik leef
Want de mens kan Mij niet zien en dan blijven leven
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

אל אחד בראני ואמר חי אני
כי לא יראני האדם וחי²¹³
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

Hij schiep alles in wijsheid, met overleg en beraad
Zeer verborgen is het voor de ogen van alle leven
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

ברא כל בחקמה בעצה ובמזמה
מאד נעלמה מעיני כל חי²¹⁴
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

Zijn eer is verheven boven het al, elke mond moet Zijn majesteit uitdrukken
Gezegend is Hij die de ziel van alle leven in Zijn hand houdt
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

רם על כל כבודו כל פה יחזה הודו
ברוך אשר בידו נפש כל חי²¹⁵
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

Hij scheidde de nazaten van de volmaakte, om hen inzetten te onderwijzen
Die hij moet uitvoeren zodat de mens blijft leven
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

הבדיל ביני תם חקים להורותם
אשר יעשה אותם האדם וחי²¹⁶
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

Wie kan zich rechtvaardig achten, hij lijkt toch op poederstof
Het is de waarheid dat geen levend wezen rechtvaardig is voor U
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

מי זה יצדק נמשל לאבק דק
אמת כי לא יצדק לפניך כל חי²¹⁷
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

In het hart wordt de neiging bedacht, naar het beeld van het gif van de adder
En hoe kan het levende vlees berouw tonen?
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

בלב יצר חשוב²¹⁸ בדמות חמת עכשוב²¹⁹
ואיכנה ישוב הבשר החי²²⁰
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

De afvallige, als ze maar wilden terugkeren van hun weg
Voordat ze neerliggen op de plaats voorbestemd voor alle leven
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

נסוגים אם אבו מדרךם שבו
טרם ישכבו²²¹ בית מועד לכל חי²²²
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

Om alles zal ik U prijzen, alle mond zal Uw eenheid verklaren
U, die Uw hand opent, en alle leven verzadigt
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

על כל אהודך כל פה תיחדך
פותח את ידך ומשביע לכל חי²²³
לבי ובשרי ירגנו לאל חי

213. Sjemot 33:20.

214. Ijov 28:21 : ונעלמה מעיני כל-חי.

215. Ijov 12:10 : אשר בידו נפש כל-חי ורוח כל-בשר איש.

216. Vgl. Wajjikra 18:5 : בהם : וחי אשר יעשה אותם האדם וחי.

217. Teh. 143:2 : כי לא יצדק לפניך כל חי.

218. Vgl. Bresj. 6:5 : וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל-יצר מחשבת לבו רק רע כל-היום.

219. Teh. 140:4 : שגנו לשונם כמו נחש חמת עכשוב תחת שפתיהם.

220. Vgl. Wajjikra 13:16 : אל-הכהן ; ונחפז ללבו; ובא, אל-הכהן ;

221. Bresj. 19:4.

222. Ijov 30:23.

223. Teh. 145:16 : פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון ;

Herinner U de liefde van de ouden, en doe de sluimerenden herleven
En breng de dagen dat de zoon van Jisjai zal leven dichterbij
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

זְכוֹר אֶהְבֶּת קְדוּמִים וְהַחִיָּה נִרְדָּמִים
וְקָרַב הַחַיִּים אֲשֶׁר בֶּן יִשִּׁי חִי²²⁴
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

Erken de ware meesteres, [niet] de slavin die sprak
Nee, want jouw zoon is de dode, en mijn zoon de levende
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

רָאָה לְגִבְרַת אִמָּת שִׁפְחָה נוֹאֲמָת²²⁵
לֹא כִּי בְנָךְ הָמַת וּבְנִי הָחִי
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

Zeker, Uw deel is er vanaf het begin, de gladde, wreek zijn bloed
Giet woede uit over het hoofd van de levende bok
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

הֲלֹא חֲלָקְךָ מֵרֵאשׁ חֲלָק דָּמוֹ דְּרוּשׁ²²⁶
שִׁפּוֹךְ אֵף עַל רֹאשׁ הַשְּׂעִיר הָחִי²²⁷
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

Misschien is de tijd gekomen dat hij wiens zonde vergeven is terugkeert
Naar Uw huis, zodat hij het ziet en leeft
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

אוֹלֵי עֵת בָּאָה לְהֵשִׁיב נִשְׁוֹא חֲטָאָה²²⁸
אֶל בֵּיתְךָ וּרְאָה אֹתוֹ וְחִי²³⁰
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

Ik zal neerbuigen op mijn gezicht, en mijn handen naar U uitspreiden
Op het moment dat ik mijn mond open voor Nisjmat kol chay
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

אֶקְדֹּד עַל אָפִי וְאֶפְרוּשׁ לְךָ כָּפִי
עֵת כִּי אֶפְתַּח פִּי בְּנִשְׁמַת כָּל חִי
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

Rabbi Meir Shapira voegde het volgende couplet toe, soms ingevoegd voor het laatste couplet:

Onze handen zijn krachteloos, onze kracht is verzwakt
Een hemelse stem zal ons troosten, leeft jullie Vader nog?
Mijn hart en mijn vlees zullen juichen voor de levende God

אֲזִלַּת יְדֵינוּ וְתֵשׁ כֹּחֵנוּ
בֵּת קוֹל תִּנְחַמְנוּ הַעוֹד אֲבִיכֶם חִי²³¹
לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חִי

224. Sjem. i 20:31 : לא תכון אתה ומלכותך : 20:31.

225. Mel. i 3:22, 23 : וראת אמרת לא כי בנך המת ובני החי.

226. Deze strofe, evenals de volgende, ontbreekt met recht in veel edities, gezien het acrostichon; tot op heden aangetroffen in A en (daarvan afgeleid) *The Interlinear Family Zemiros*, New York 2002 (2015⁶), p. 54-55.

227. Wajjikra 16:21 : וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל-עונת בני ישראל :

228. Dit couplet aangetroffen op de website: https://he.wikipedia.org/wiki/נפשי_צמאה.

229. Vgl. Teh. 32:1 : אשירי נשוי פשע כסוי חטאה.

230. BeMidbar 21:8.

231. Bresj. 43:7.

28 בְּרִבּוֹת עֵתִים

D Wa
241 88

Op vele momenten en dagen
Denk ik aan de jaren van weleer,
Tot wanneer zullen zij die dorsten smachten
De rijkdom van het arme en verpauperde volk
Overdenk ik in mijn hart,
Is God vergeten dat ik stinkende ben
Ik zei: het maakt me bang
De rechterhand van de Allerhoogste verandert,
Tot het einde van de onschuldigheid van de zonde
De weggevoerde van de gevangenen
Door de macht van de goddeloosheid te breken
Jisrael werd gered door God
Hij brengt de kracht van redding
Elijahoe, de profeet.

De opwinding van alle werkers van het kwaad
De lust van hun hart om te zich te concentreren
Om te vervullen met de vaardigheid in het kwaad
Zij fluisterden tegen mij
Hun tong verzint bedrog.
Als water is ervoor hen een muur
Mijn ziel, de ondersten, en zij,
Tot vernietiging zoeken zij
Rots, Vesting van mijn nederigheid
En voer mijn strijd
Ik heb mij vermoeid met mijn gezucht
Ik had het brood van mijn tranen
Verhaast toch mijn redding
Elijahoe, de profeet

Want meer dan er geluiden zijn, is
God vreeswekkend in handelingen
Het lawaai van de golven van de zee van de diepten
Voor een ogenblik hebben zij mij geoordeeld
Machtig en groot aan kracht
Voor mij, mijn ziel buigt zich terneer
Zij die zeggen, Ach, ach
Mijn ziel, ze maken een einde aan mij
Bevrijd mij van de stangen van het juk
God, de God van mijn vader
Het lawaai van de kwaadwilligen zult U terecht wijzen
Het sieraad van uw vriendin, maak bekend
Door middel van de Tisjbiet, die de boodschap brengt
Elijahoe, de profeet

בְּרִבּוֹת עֵתִים וַיָּמִים,
אֲזָכְרָה שְׁנוֹת עוֹלָמִים,²³²
עַד אֲנִי יִשְׁאַפּוּ צָמִים,
חֵיל²³³ עִם עֲנִי וְאֶבְיוֹן
בְּלִבִּי הִגִּיתִי,
הַשָּׂכַח אֶל חֲנוּתִי²³⁴,
וְאָמַר חֲלוּתִי,
שְׁנוֹת יָמַי עָלְיוֹן²³⁵
עַד קֵץ תַּמַּת הַפֶּשַׁע,
שְׁבוּיֹת שָׁבִי
לְשׁוֹבֵר מִטָּה הַרְשָׁע²³⁶,
יִשְׂרָאֵל בְּאֵל נֹשֵׁעַ,
יָבִיא בְּגִבּוֹרֹת יֵשַׁע
אֱלֹהֵי הַנְּבִיא

רָגַשְׁתָּ כָּל פּוֹעֲלֵי אֹזֶן,
אוֹת לָבָם לְכוֹן
לְמִלְאֵת בַּחֲרוּשֵׁת אֹזֶן,
עָלִי יִתְלַחֲשׁוּ²³⁷
לְשׁוֹנֵם תִּצְמִיד מְרָמָה²³⁸,
כַּמִּים לָהֶם חוֹמָה
נִפְשֵׁי תַחְתִּיּוֹת וְהִמָּה,
לְשׁוֹאָה יִבְקֶשׁוּ
צוֹר שׁוֹר שְׁפִלוּתִי,
וְרִיבָה אֶת רִיבִי
יִגְעֲתִי בְּאַנְחָתִי
הִיָּה לִי לֶחֶם דְּמַעְתִּי,
חֵישׁ נָא יִשׁוּעָתִי
אֱלֹהֵי הַנְּבִיא

כִּי רַב מֵהֵיוֹת הַקּוֹלוֹת,
אֶל נוֹרָא עֲלִילוֹת
שְׁאוֹן מִשְׁבְּרֵי יָם מְצוֹלוֹת,
כְּמַעֲט שְׁטָפוֹנִי
אֲדִיר וְרַב כֹּחַ,
עָלִי נִפְשֵׁי תַשְׁתּוֹחַ
הָאֲמָרִים הָאֵחָ הָאֵחָ,
נִפְשֵׁי כְלוֹנִי
מוֹטוֹת סְמִלּוֹנִי²³⁹ הָסֵר,
אֶל אֱלֹהֵי אָבִי
וְהִמּוֹן זִידִים תִּיָּסֵר,
צָבִי רַעֲיִתְךָ בִּשְׂרָר,
עַל יַד תִּשְׁבִּי מִבְּשָׁר
אֱלֹהֵי הַנְּבִיא

232. Vgl. Teh. 77:1 : חֲשַׁבְתִּי יָמִים מְקָדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים.

233. Vgl. Ijov 5:5 : וְשֹׁאֵף צָמִים חֵילִם : וְעַבְיָא כָּל אֱלֹהִים מִצְנִים יִקְחֵהוּ וְשֹׁאֵף צָמִים חֵילִם : door Rasji is begrepen als: één van de dorstigen zal hun rijkdom opslurpen..

234. Ijov 19:17.

235. Teh. 77:11 : וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא שְׁנוֹת יָמַי עָלְיוֹן.

236. Vgl. Jech. 7:11 : הָיָה לָהֶם לְמִטָּה-רָשָׁע לֹא-מִיָּהּ וְלֹא מִהֲמוֹנָם וְלֹא מִהֲמָהֶם וְלֹא-נָהָה בָּהֶם.

237. Vgl. Teh. 41:8 : יִתְלַחֲשׁוּ כָל-שִׁנְאֵי עָלִי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי.

238. Vgl. Teh. 50:19 : בְּיָד שְׁלַחַת בְּרָעָה וְלִשְׁוֹנֵךְ תִּצְמִיד מְרָמָה.

239. Vgl. Wajjikra 26:13 : וְאִשְׁבַּר מִטַּת עֲלֵכֶם.

De God van de winden zal denken aan
 De ellendigen van het kleinvee, de verstotenen
 Hij verzamelt over het water van de rust
 Hij leidt hen en Hij voert hen
 Machtig in elke kudde.
 Plaats je hart op de kudde
 Die op de proef stelt de nieren en het inwendige
 Naar het kwaad word je gevoerd
 Mijn Rots is levend voor altijd
 Hij zal verhaasten door te brengen rots van de zuchtenden tot leuning
 Doe mijn vijanden voor altijd wankelen
 Een van de inwoners van Gil'ad
 Elijahoe, de profeet

Versterk schild & schild
 Tot de hulp van de planten van de stam
 En bevestig de stad Tsion
 De stad van mijn erfdeel
 En daar heerst over hen de jongste
 De verkeerdheid van de trouwelozen zal hen te gronde richten
 In het huis van God zal ik hen leiden
 Naar de stad van de vreugde van mijn gejuich
 Ik zal U prijzen mijn Rots en mijn Verlosser
 Want U bent boos op mij
 En U leidt mij naar mijn grens
 God, de Eeuwige, is mijn kracht
 Die nabij uitspruit en mijn God
 Elijahoe, de profeet

יִפְקֹד אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
 עֲנִי צֶאֱן נִדְחוֹת
 יִכְנֹס עַל מִי מְנוּחוֹת,
 יִנְהַלֵּם וַיִּנְחֵם
 אֲדִיר בְּכָל־עֵדֶר,
 שִׁים לְבָךְ לְעֵדֶר
 בּוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְחֹדֶר,
 עַל הָרָעָה תִּנְחֵם ,
 אֱלִי צֹר חַי עֲדֵי עַד,
 יַחֲיֶשׁ לְהַבִּיא צֹר נֶאֱנָחִים לְמַסְעָד
 אוֹיְבֵי תִמִּיד הַמַּעַד,
 מִתּוֹשְׁבֵי הַגִּלְעָד
 אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא

הַחֲזִק מִגֵּן וְצִנָּה,
 לְעֹזֶרֶת נִטְעֵי כִנָּה
 וְכוֹנֵן עִיר צִיּוֹנָה,
 קָרִית נִחֲלַת חֲבָלִי
 וְשֵׁם צִעִיר רוּדִם,²⁴⁰
 סֶלֶף בּוֹגְדִים יִשְׁדֵּם²⁴¹
 בֵּית אֱלֹהִים אֲדָדִם,²⁴²
 אֶל עִיר שְׂמֹחַת גִּילִי
 אוֹדֶךְ צוּרִי וְגֵאֲלִי,
 כִּי אֶנְפַּת בִּי
 וּתְנַהֲלֵנִי לְגִבּוֹלִי,
 אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי
 עַל יַד יִצְחָק וְאֵלִי
 אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא

240. Vgl. Teh. 68:28 : צִעִיר רוּדִם.

241. Vgl. Misjle 11:3 : סֶלֶף בּוֹגְדִים יִשְׁדֵּם.

242. Vgl. Teh. 42:5 : אֲדָדִם עַד־בֵּית אֱלֹהִים.